TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄN LEHTI ● JjulkaisIJA TUNTURILATU RY ● N:o 2/1995

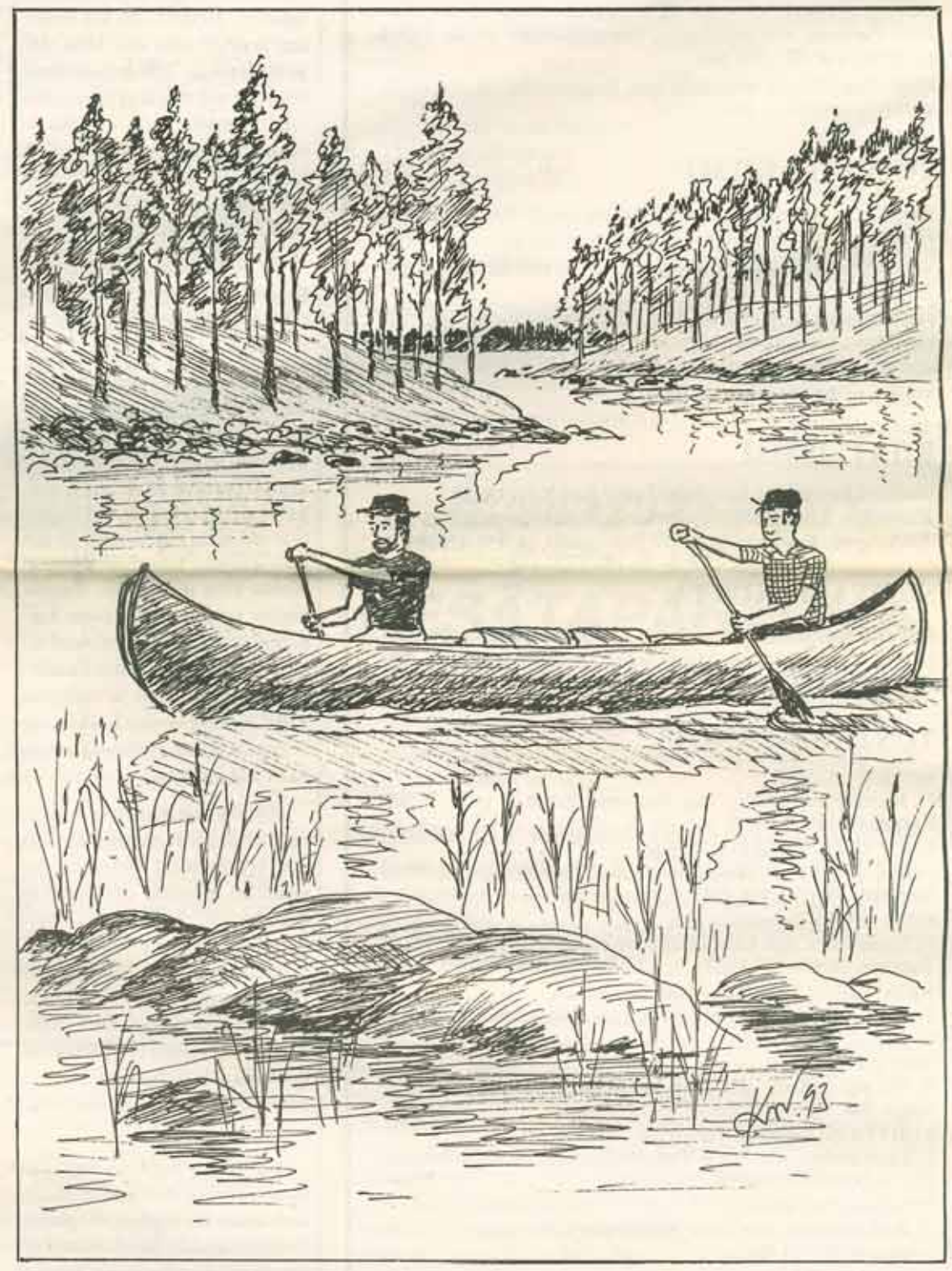
415/ /006 00094900000 MMM
LAAKSO SIRKKA MMM
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51 MMM

Puheenjohtajan tähdenvälit

Ensi vuonna Tunturilatu saavuttaa 50-vuotistaipaleensa merkkipaalun. Juhlavuoden tapahtumiin pyrimme saamaan mukaan yhdistyksemme eri toimintamuodot siten, että mahdollisimman monet tunturilatulaiset voisivat osallistua niihin.

Juhlavuoden tapahtumista on ennakkotietoa toisaalla tässä lehdessä ja toivon tunturilatulaisten osallistuvan runsaslukuisesti tilaisuuksiin.

Varsinkin Tunturiladun alkuaikojen uranuurtajilta – veteraaneilta – meillä on paljon opittavaa siitä ajasta, jolloin *"henkilöt olivat rautaa ja laivat puuta"*.

★

Tammikuun lopulla meitä oli melkoinen joukko Tsietsan isännöimillä talvipäivillä Karttulassa Hussolan Marjakartanon suojissa.

Paikan valinta oli oikea ja talonväkikin eli lämminhenkisesti mukana hoitaen oman postinsa erinomaisesti.

Tsietsalaiset olivat luoneet hyvät puitteet tavata toisiamme, liikkua puhtaassa valkoisessa luonnossa tai "praatata" lämpimässä tuvassa väärtien kanssa.

Lämpimät kiitokseni teille tsietsalaiset talvipäivien järjestämisestä. Oli miellyttävää käydä luonanne.

★

Esiin tulleesta syystä palautan mieliin muutamia asioita kämppiemme käytöstä. Kämpät on tarkoitettu jäsentemme tukikohdiksi Lapissa ja niiden käyttösäännöt noudatettaviksi, jotta viihtyvyys ja järjestys säilyvät niissä.

Erityisesti kiinnitän huomiota siihen, että tultaessa kämpälle kirjoitetaan vieraskirjaan oma nimi, kotipaikka, saapumispäivä ja avaimen numero. Epämääräinen töherrys nimikirjoituksena ei anna hyvää kuvaa kirjoittajastaan. Ei myöskään ole tarkoitus, että pieni ryhmä valtaa käyttöönsä jonkin kämppäyksikön, vaikka sinne mahtuisi muitakin.

Avainten käyttösäännöistä ilmenee myös, että sitä ei missään tapauksessa saa luovuttaa haltijan perheeseen kuulumattoman käyttöön.

Noudattamalla kämppiemme käytöstä annettuja ohjeita luomme parhaat edellytykset miellyttävälle yhdessä-*ololle*. Kämppämme ovat hyvässä kunnossa ja odottavat teitä suojiinsa.

★

Lumeton aika on hyvin monipuolista retkeilyaikaa, jolloin voimme vuorokaudenajoista riippumatta liikkua eri tavoin luontoon tutustuen.

Kartan korkeuskäyrillä olemme ehkä alimpana meloessamme. Suomi on melojan mahdollisuuksien maa. Meillä on käytettävissämme lukuisat luonnonkauniit järvet ja meri saaristoineen, jokireitit koskineen jne. Samakin alue vuorokauden eri aikoina koettuna antaa aivan erikoisia elämyksiä.

Parhaimpia tapoja tutustua lähiympäristöömme ovat patikkaretket. Silloin voimme leppoisasti kävellen seurata ympäristömme luonnon näkymiä ja elämää. Lapin erävaellukset taas ovat aivan oma retkeilymuotonsa, jotka antavat vaikuttavan kuvan luontomme karuudesta ja kauneudesta siellä.

Polkupyöräretkillä voimme parhaiten tutustua kotimaamme maisemiin ja historiaan. Pyöräretkillä matka joutuu mukavasti ja levähtää voi tarpeen mukaan melkein missä mieli tekee, joko kauniin maiseman äärellä tai nähtyvyyksiin tutustuen.

Em. retkeilytavoille on yhteistä se, että ne edustavat puhdasta lihasvoimalla tapahtuvaa liikuntaa, joka ei tuhlaa luonnonvaroja eikä kuormita ympäristöä ja on toteutettavissa kunkin taipumusten mukaan leppoisasti tai vauhdikkaammin enemmän kuntoa vaatien.

★

Ylä-Karjalan Samoilijat toivottavat "Tulgua terveh" Nurmekseen Suomen Ladun leiripäiville kesä-heinäkuun vaihteessa. Mennään joukolla sinne Pohjois-Karjalan kauniisiin maisemiin. Leiripäiviltä on mukava jatkaa vaikkapa puutalkoisiin Susi-Kiisalle.

★

Kesä on jokahenkilön kuntoilun parasta aikaa - käyttäkäämme se hyväksemme.

Kyösti Lamminjoki

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 90-376 845

Eero Hämäläinen, varapj. kansainväliset asiat, Väinämöisenk. 29 B 17, 00100 HELSINKI, p.k. 90-498 741

Irma Hulkkonen, kerhotoiminta, Ruokkeentie 324, 40220 KESKI-PALOKKA, p.k. 941-311 0790, p.k. 949-643 478

Marja-Liisa Mäki, saamelaistoimikunta, Matti Alangontie 5 B 15, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 917-6759061

Antti Nikula, järjestötoimikunta, Isotalonkuja 10, 23100 MYNÄMÄKI, p.k. 921-4307028

Marjut Nummela, nuorisoasiat, Pinolaaksonkatu 10 G, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 964-4238183, p.t. 964-419 8111

Tapani Paavola, Susiaisten 1996 organisointi, Kupittaank. 56, 20700 TURKU, p.k. 921-517 982

Raili Partanen, retkitoimikunta, Taivaanpankont. 21 D, 70200 KUOPIO, p.k. 971-282 4427

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 952-81249

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht. Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k. 922-841 4418

Marita Maula, sihteeri, Ylipalontie 1 D, 00670 HELSINKI, p.k. 90-743 246

Eila Vilen, jäsensiht. Forsbackant. 8, 01760 VANTAA, p.k. 90-897 237

Oili Virtanen, rahastonhoit. Laajavuorenrinne 3 A 7, 01620 VANTAA, p.k. 90-891 732

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, pk 958-420083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Väinö Martikainen, Atomikatu 5 A 3, 33720 Tampere, pk. 931-184148. Jäsenet: Marita Maula (siht.), Jorma Alapuranen, Olli Mettälä, Eila Mäntynen, Salli Oikari ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani pk. 986-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Juhani Harju, siht. Maija-Leena Salmi, Viertolankatu 19, 05800 Hyvinkää, pk. 914-414 494.

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Jorma Laine, siht. Lassi Lindell, Mustalahdenk. 13 C 42, 33210 Tampere, pk 931-2233 253.

NJEALLJE (4) Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Esko Aalto, siht. Ritva Kylliäinen, Koskik. 10, 50100 Mikkeli pk. 955-164976

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Marjut Nummela, siht. Kaija Marjapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, puh. 961-3153515

KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä
Pj. Esa Huttunen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Kastelholmantie 1 C 19, 00900 Helsinki pk. 90-331602

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Raili Partanen, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 74130 Iisalmi, pk 977-25 401

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Jorma Alapuranen, siht. Hannu Maula, Ylipalontie 1 D, 00670 Helsinki pk. 90-743246

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Lauri Kuukkanen, siht. Aulikki Kuukkanen, Sarakuja 1, 41340 Laukaa pk. 941-831285.

LOGI (10) Turku
Pj. Pentti Lehtinen, siht. Irma Spelman, Sommarinvuorentie 6, 21240 Askainen, pk. 921-4312539.

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Pentti Raivo, siht. Marja-Liisa Mäki, Matti Alangontie 5 B 15, 13130 Hämeenlinna, pk 917-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Reijo Pasanen, Talvipäiväntie 2 as. 21, 80140 Joensuu, pk 973-803 873, siht. –.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, siht. Sirkku Kanervio, Äijänk. 4 A 6, 48700 Kyminlinna, pk. 952-64950.

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Kavtsin kuulumiset

Kevät keikkuen tulevi. Niin näyttää ainakin täällä Uudellamaalla tapahtuvan. Viikko sitten, kun monet latulaiset lopettelivat talvivaelluksen Lapissa ja palasivat takaisin "etelään", oli sää helteinen ja näytti siltä kuin kesä olisi jo tuota pikaa. Tätä kirjoitellessa sataa ulkona räntää ja kolea ilma pitää huolen siitä, että kesävaatteissa ei tee mieli lähteä ulkoilemaan. Kesää kohti kuitenkin mennään ja sen mukaista on kerhomme toimintakin.

Jo useamman vuoden ovat kavtsilaiset olleet ahkeria melojia eikä tämäkään kesä tee poikkeusta asiaan.

Kerhon ensimmäinen yhteinen melontatapahtuma pidetään 19-20.5. Tällöin Tasso Lampenin johdolla retkeilevät kavtsilaiset Lohjanjärvellä. Retki sopii kaikille kanoottityypeille. Niille, joilla ei ole omaa kanoottia, pyritään järjestämään kanootti, joten ei muuta kuin melomaan. Suomimeloo tapahtumaan lähtee kerhomme kanootti perinteiseen tapaan. Antti Pulliainen on kasannut melojaporukkaa ja muutama pätkä tästä Pielavesi - Lahti välillä tapahtuvasta melonnasta kaipaa vielä melojaa.

Antin johdolla on myös aikomus tehdä kesän pyöräretki. Retken kohteena on Nurmes, sillä siellähän pidetään Suomen Ladun leiripäivät ja sinne Antti retkensä johdattaa. Kaikkien ei tietenkään tarvitse Nurmekseen pyörällä mennä, sillä kerhomme järjestää bussikuljetuksen leiripäiville. Toisaalla tässä lehdessä on ilmoitus kuljetuksesta, joten ei siitä sen enempää tässä yhteydessä.

Kavtsissa, niinkuin varmaan monissa muissakin Tunturiladun kerhoissa, kerhoiltoja ei pidetä kesäkuukausina. Seuraava kerhoilta on syyskuussa ja sen jälkeen niitä jatketaan siten, että tapaamme kerhoillassa kerran kuukaudessa. Ikuinen ongelma kerhotoimikunnalle tuntuu olevan mielenkiintoisten aiheiden löytäminen kerhoiltoihin. Tämän ongelman ratkaisemiseksi tulisi mielestäni eri kerhojen tehdä yhteistyötä, sillä uskoisin saman ongelman olevan muillakin kuin kavtsilaisilla.

Hyvää retkeilykesää teille kaikille

Jorma

Njealljen kuulumisia.

Sain tuolta meidän sihteeriköltä tehtäväksi kirjoittaa näitä, kerhomme kuulumisia, ei kuulemma itse kerkiä muilta murheiltaan ja kiireiltään.

Ensin meille ikävät uutiset, ennakkoon ilmoitettu, pitkälle valmisteltu susiais-syyskokous tapahtumien pitopaikkaan tulee muutos. Meistä riippumattomista syistä herrat Helsingin (Invaliidiliitossa) torjuivat pääsymme Rantasalmen Lomakylään, lomakylän hoitajan lupauksista huolimatta. Saimme torjuvan tiedon 24.4 illalla ja tuli kiire etsiä uusia kohteita, jotta tieto ehtisi tähän, lehteen. Löytyihän niitä, kun on kerholaiset asialla monella paikkakunnalla. Kerhokokouksessa 27.4. päädyimme pitämään susiaiset Pieksämäellä vuoden -91 SL.n leiripäivien pitopaikkana latulaisille tutuksi tulleeksi Partaharjun Toimintakeskuksessa.

Heidän tarjouksensa majoitus- ja ruokailupalveluksista totesimme hyvin edullisiksi. Varauksien vuoksi joudumme tapahtumien ajankohtaa siirtämään viikolla, ne pidetään 14.-15. päivä lokakuuta. Tunturilatulaiset TERVETULOA suurella joukolla.

Muusta kerhomme tulevasta toiminnasta olikin jo tarinaa edellisessä TL-lehdessä.

Tammikuun kerhoiltaa vietimme kerhomme 25 v. juhlien merkeissä Joroisten kunnan komeassa virastotalossa, kakkukahvien aa muiden herkkujen myötä. "Ansiomitaleilla" joroislaiset palkitsivat ansioituneita kerholaisia, mm. kerhomme tähän astiset puheenjohtajat ja sihteerit, kumpiakin löytyy kokonaista 2 henkilöä.

Erikoista. kerhomme toiminnassa on myöskin ns. Njealljen stipendirahasto = tavallinen säästöpossu johon silloin tällöin kolikko kilahtaa. Toissavuonna stipendi myönnettiin Pitkäsen Veikolle laulunopintoja varten, Veikko oli voittanut laulukilpailun Ulko-Tammion retkellä, vaikka kerrotaan että se voitto oli enemmän hyvän taustaryhmän kuin Veikon laulun ansiota.

Viimevuotinen stipendi annettiin Ilmari Hakkaraiselle, vattumehun kehittämisprojektiin. Ilmari tarjoili erittäin aromirikasta ja voimakasta vattumehua kerhon bussissa matkalla Evon kesäpäiville. Saa nähdä kuka on tämänvuotinen stipedin saaja.

Yksi huulenheiton aihe kerholaisillamme on Linnansaaren retki, se on ollut toimintasuunnitelmassa jatkuvasti vuosittain ainakin kymmenen vuotta ja ainoastaan kerran toteutettu. Sen toteutuminen oli vaarassa tyssätä viimekesänäkin, kun meille oli varattuna 7 hankaparin kirkkovene retkeä varten. Saimme mukaan vain 7 soutajaa ja sitähän olisi kierretty rinkiä siellä Suurella Haukivedellä kun soutajia olisi ollut vain toisella laidalla venettä. Onneksi Oravista pääsimme kuljetusmoottorin kyytiin ja retkestä tuli oikein mukava.

Nyt tuli tuo Kumpen 10-vuotis- juhlakutsu Petkeljärvelle, se sattuu samalle viikonlopulle kuin meidän Linnansaaren retki on ohjelmassa, joten se jälleen kerran jäänee tekemättä ja lähdemme isolla joukolla Kumpen juhliin. Myöskin kaikkiin TL:n yhteisiin tilaisuuksiin otamme osaa mahdollisimman runsaslukuisina.

Hyvää retkeily- ja muutenkin toimeliasta kesää kaikille Tunturilatulaisille toivottaa

Pj. Esko

Kolbman kuulumisia

Toimintavuosi 1995 on alkanut uudessa "komennossa"; Terttu Civil luovutti paikkansa Kolbma-lauman johdossa Jorma Laineelle. Myös kerhotoimikunta on kokenut jonkinlaisen nuorennusleikkauksen. Kuvastaneeko tapahtunut sitä, että kerhoon on viime aikoina liittynyt useita uusia nuoria jäseniä?

Vuoden alkajaisiksi kerholaisten retkitaitoja parantamaan ja verestämään jäljestettiin kaksiosainen talvieräretkeilykurssi. Tammikuussa kokoonnuttiin viettämään yhteistä viikonloppua teoriaopin saamisen tai sen muistiin palauttamisen merkeissä - miten kullakin tietoa entuudestaan oli. Helmikuussa vietettiin toinen viikonloppu talvivaelluksen käytännön taitoja harjoitellen. Kurssi herätti kiinnostusta ja keräsi yhteensä kolmisenkymmentä osallistujaa. Mukana olleiden mielipiteiden perusteella järjestelyt olivat onnistuneet ja kurssin vetäjiksi saatujen konkarien tarjoama anti vastasi odotuksia.

Pirkanmaan huono lumi- ja säätilanne alkuvuodesta haittasivat hiihtoretkeilyä kotimaisemissa, mutta jotkut sinnikkäät kerholaiset ovat siitä huolimatta viikonlopun vaellusretkiä lähimaisemissa tehneet. Virallisem-

paan hiihtotoimintaan on kerholaisia osallistunut isännöimällä ja emännöimällä Pirkan hiihdossa Sasin huoltoasemaa. Maaliskuulla oli kerholaisten iskuryhmä tekemässä pöllöhavaintoja Siikakankaan maisemissa ja jotakin olivat kuulemma kuulleet ja nähneetkin.

Tätä kirjoittaessa on Kolbmasta lähdössä pohjoisen kevätrangille kolme retkikuntaa. Viikolla 15 starttaa Pentti Hyytiäisen vetämä joukko kohteenaan Sarek ja aikeenaan viettää yönsä etupäässä lumiluolissa ja igluissa. Jorma Laineen seurue suunnistaa Käsivarteen ja sen suurtuntureille viikolla 17. Toivo Haavisto ja Riku Altonen puolestaan johdattavat hiihtävän joukkonsa Sarmin kairalle samoihin aikoihin.

Talven mittaan kerhoiltojen aiheina on käsitelty aiheita "porot ja porotalous" ja "Pirkanmaan suurpedot". Lisäksi on alustettu Käsivarren retkeä esittelemällä retkikohdetta sanoin ja kuvin. Kevään kerhoilloissa on odotettavissa vielä ensi syksyn ruskaretkikohteen esittely. Nyt Kolbmalaiset eivät retkellään ylitäkään napapiiriä, vaan tutustumisen kohteeksi on valittu kalavesistään tunnettu Hossan - Kylmäluoman retkeilyalue Suomussalmella. Sinne suunnataan viikolla 38.

Ennen kesää on tarkoitus vielä *osallistua Kustavin - Iniön luonto*-retkelle ja suorittaa perinteeksi muodostunut "Karoliinimarssi". Tällä kertaa marssi tehdäänkin päinvastoin kuin ennen: matka aloitetaan Pälkäneeltä ja päätetään se Tampereelle. Kesälle on kirjattu Ulko-Tammion retki ja Suomen Ladun leiripäivät. Syksyn ohjelmaa rakennellaan kuluvan kevään mittaan: ainakin kuksanteon mallia on kerholaisille luvattu esitellä.

kirjoitti **"MM"**

Tsietsan kuulumisia

Talvipäivät olivat ja menivät. Saimme pitää ne loistavissa olosuhteissa. Lunta satoi juuri sopivasti ja pakkasta ja auringonpaistetta oli myös riittävästi. Kiitos kaikille, jotka tulitte viettämään talvista viikonloppua kanssamme Savon sydämeen.

Hiihtokelit jatkuvat tällä leveysasteella vielä tätä kirjoittaessa (huhtikuun alussa). Hanki kantaa ja aurinko paistaa miltei pilvettömältä taivaalta. Porukoitamme on käynyt ja on lähdössä eripuolille Lappia vaeltamaan ja hiihtelemään.

Tulevasta; kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna pidämme perinteisen vaellustapahtuman Taivalmäessä. Suomen Ladun leiripäiville osallistumme ja tietenkin Tunturiladun kesäpäiville. Ehkäpä jäsenistöämme näkyy kesän mittaan Tunturiladun tukikohdissa ja talkoissa. Sitten lokakuussa teemme karpaloretken Tiilikan kansallispuistoon. Uiton kämppä on varattu tukikohdaksemme 30.9.-1.10. Sekä vaellustapahtumaan ja karpaloretkelle ovat kaikki tunturilatulaiset tervetulleita. Ilmoittautua voi kerhomme puheenjohtajalle tai sihteerille. Osoitetiedot toisaalla tässä lehdessä.

Vaellukselle lähtötunnelmissa tervehtien

Raili

Tunturiladun juhlavuoden 1996 tapahtumista

Ensi vuonna Tunturilatu täyttää 50 vuotta ja siihen liittyen johtokunta on suunnitellut erilaisia retkeilyllisiä tapahtumia juhlistamaan merkkivuottamme.

Aikajärjestyksessä tapahtumat ovat seuraavat:

1. Hiihtovaellukset toteutetaan niin, että vaellusryhmät saapuvat 19.4. MUOTKAN RUOKTULLE, missä Tunturilatu tarjoaa illalla "kotakahvit". Muotkan Ruoktulla on mahdollisuus majoittua sisätiloihin, telttoihin jne. ja saunomis- sekä ruokailumahdollisuus. Muotkan Ruoktun puh. 1.7.95 alkaen 9697-676900. Illanistujaisissa voimme muistella menneitä ja kertoilla muitakin kuulumisiamme.

Vaellusryhmät siis saapuvat omia reittejään kokoontumispaikalle. Muotkan Ruoktulta voi myös aloittaa vaelluksensa tai tulla sinne muuten vain olemaan yhdessä.

Hiihtovaellusten ryhmien kokoajana toimii Pauli Hulkkonen, osoite Ruokkeentie 324, 40220 Keski-Palokka, puh. 941-3110790.

2. Kesällä toteutetaan polkupyörä- ja melontaretket.

3. Syysvaellukset toteutetaan viikolla 37 niin, että ne päättyvät Susikyröön viimeistään 14.9., jolloin illalla on juhlasusiaiset.

Kyseisten vaellusten aikana suoritetaan myös tunturilatumainen tempaus, josta Ari Linkolehto kertoo tarkemmin tässä lehdessä.

Syysvaellusten järjestämisestä vastaa Ari Linkolehto, osoite Murkionkatu 18 B 11, 20740 Turku, puh.kotiin 921-2426395 ja toimeen 921-2318717.

4. Susiaisten vastuuhenkilö on Tapani Paavola, osoite Kupittaankatu 56, 20700 Turku, puh. 921-2517982. Susiaiset ovat siis 14.9. Susikyrössä.

5. Syyskokous ja 50-vuotisjuhla ovat 9.11. pääkaupunkiseudulla. Juhlan vetäjänä toimii Jorma Alapuranen, osoite Vallikatu 5-7 A 4, 02600 Espoo, puhelin 90-5120378.

6. Mahdollisesti vielä uinumassa olevia tapahtumia.

Olette kaikki tervetulleita em. tapahtumiin mukaan. Runsaslukuisena olemme vaikuttava näky siellä missä toimimme.

Kyösti Lamminjoki

Talviloma ja antoisa vaellus on ohi. On aika palata Tunturiladun asioiden pariin. Johtokunnan kokouksissa 1/95 ja 2/95 käsiteltiin mm. seuraavia asioita:

- Päätettiin esittää kevätkokoukselle tunturisusijärjestelmän sääntöjen voimaantuloajan muuttamista myöhäisemmäksi, jotta ehdittäisiin valmistaa sääntöihin liittyvä opaskirja valmiiksi.
- Susivaliokunta, mahdollisesti ulkopuolisilla avustajilla vahvistettuna, laatii edellämainitun opaskirjan kuluvan vuoden aikana
- Todettiin, että tammikuun loppuun mennessä -95 jäsenmaksunsa maksaneiden kesken arvotun lahjakortin sai Teuvo Malin Vaasasta

Leppoisaa ja lämmintä kesää toivotellen,

Marita

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 1995-96

Aineisto vuosien 1995-96 lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

3/95 15.08.95 mennessä
1/96 15.12.95 mennessä

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki.

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 922-8414 418
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Hannu Hiltunen, Marita Maula, Matti Rekola ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky, Uusikaupunki
Painopaikka: Plari Oy, Laitila

TUNTURILATU 50-VUOTTA vuonna 1996,
KESÄTAPAHTUMA

Tunturiladun johtokunta pyytää kaikkia yhdistyksen jäseniä varaamaan aikaa allakastaan lapinvaellukseen tai tunturikäyntiin syksyllä 1996. Tarkka ajankohta on Susiaisia ja 50 -vuotisjuhlallisuuksia edeltävä viikko eli syyskuun toinen viikko.

Tiistaina 10.9.1996 klo 12.00 nousee Tunturiladun jäsenistö eri puolilla Suomen Lappia viidellekymmenelle eri tunturinhuipulle. Nousun tarkoituksena on juhlistaa Tunturiladun täysiä vuosikymmeniä.

Nousu samanaikaisesti viidellekymmenelle eri tunturinhuipulle vaati liikkeelle lähes viisikymmentä vaellusryhmää. Tässäpä meille haastetta kerrakseen. Huippujen on edustettava koko Lappia ja sen eri tunturialueita. Joukossa tulee olemaan sekä helpommin että vaikeammin saavutettavia huippuja. Lista näistä julkaistaan seuraavassa Tunturilatu -lehdessä.
Jo tässä vaiheessa kannattaa ryhtyä suunnittelemaan syksyn -96 vaelluskohdetta ja kokoamaan sopivaa vaellusryhmää. Voitte vaikka 'varata' ryhmällenne tunturinhuipun joka ehkä on juuri teille erityisen läheinen.
Tapahtuman yhteyshenkilö on Ari Linkolehto, Murkionkatu 18 B 11, 20740 Turku. Puhelin kotiin 921-2426 395 ja työhön 921-2318 717.

Tunturiladun toimintakertomus vuodelta 1994

1. YLEISTÄ

Tunturiladun 48. toimintakautena yhdistyksemme tuli retkeilyväelle tunnetuksi monissa eri yhteyksissä. Suuritöisin tapahtuma oli Suomen Ladun Erävaelluksen SM-kilpailujen järjestäminen. Se vaati jäseniltä runsaasti aikaa ja uhrautuvaisuutta, mutta jo perinteeksi muodostuneen tunturilatulaisen talkoohengen voimin selvisimme järjestelyjen osalta kiitettävästi. Meillä oli tilaisuus tehdä Tunturiladun toimintaa tunnetuksi myös Erämessuilla Riihimäellä ja Kuntoliikuntaseminaarissa Tampereella.

Tyytyväisinä voimme todeta, että peruskoulutusohjelmaamme kohtaan on tunnettu mielenkiintoa myös muissa latuyhdistyksissä heidän toteuttaessaan omaa koulutusohjelmaansa.

Toimintakauden aikana toimeenpannut yhteiset tilaisuudet kokosivat jälleen runsaasti tunturilatulaisia yhteen. Tilaisuuksien järjestäjinä toimivat kerhot olivat voimiaan säästämättä tehneet työtä jäsenten viihtyvyyden eteen. Johtokunta esittää parhaimmat kiitoksensa tilaisuuksien järjestäjille ja osanottajille.

Toimintakautena käynnistettiin Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumien suunnittelu. Historiikkityöryhmä aloitti Tunturiladun 50-vuotisjuhlakirjan kokoamisen, jonka odotetaan valmistuvan syksyksi 1996.

Tunturilatulaisten retket ovat suuntautuneet pääosin Lappiin, mutta myöskin naapurimaidemme tunturialueille.

2. JÄSENISTÖ

Yhdistyksen jäsenmäärä oli toimintavuoden lopussa 2366 jäsentä. I-jäseniä oli 1692, II-jäseniä 362, lapsia 68 ja ainaisjäseniä 244. Vähennystä edellisestä vuodesta on 32.

3. KOKOUKSET

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 7.5.1994 Kampin palvelukeskuksessa Helsingissä. Kokoukseen osallistui 42 tunturilatulaista. Syyskokous oli 8.10.1994 Kisakallion Urheiluopistolla, Lohjan kunnassa. Osallistujia oli 172.

4. JOHTOKUNTA JA TOIMIHENKILÖT

Johtokunnan puheenjohtajana toimi Kyösti Lamminjoki ja varapuheenjohtajana Eero Hämäläinen. Johtokunnan muina jäseninä toimivat Esko Aalto, Terttu Civil, Irma Hulkkonen, Marjut Nummela, Tapani Paavola, Raili Partanenja Raimo Rautjärvi. Johtokunnalla oli 10 kokousta, joista yksi oli puhelinkokous. Yhdistyksen sihteerinä toimi Marita Maula ja jäsensihteerinä Eila Vilen. Taloudenhoitajana toimi Oili Virtanen. Tunturilatu-lehden toimitussihteerinä ja kuva-arkiston hoitajana toimi Antti Karlin.

5. TILINTARKASTAJAT

Varsinaisina tilintarkastajina toimivat Vappu Hietala ja Lasse Strang sekä heidän henkilökohtaisina varamiehinään Aarno Väänänen ja Sulo Pöllänen.

6. TOIMIKUNNAT

Julkaisutoimikunta: Antti Karlin (pj), Hannu Hiltunen, Kyösti Lamminjoki, Marita Maula ja Matti Rekola. Toimikunta kokoontui kaksi kertaa.

Järjestötoimikunta: Arvo Anivuo(pj), Esko Aalto, Raimo Niklander ja Eila Vilen.

Toimikunta kokoontui 3 kertaa.

* Tunturiladun palkitsemisjärjestelmän kehittäminen

Koulutustoimikunta: Terttu Civil(pj), Jorma Alapuranen, Hannu Maula ja Marita Maula.

Kämppätoimikunta: Seppo Björkengren (pj), Pekka Kallio, Lauri Kuukkanen, Tapani Oksanen, Raili Partanen ja Raimo Rautjärvi. Toimikunta kokoontui 2 kertaa.

Retkitoimikunta: Raili Partanen(pj), Keijo Leppänen, Ari Linkolehto, Esko Sepponen ja Pirkko Westergård. Toimikunta kokoontui kaksi kertaa ja piti yhden kirjekokouksen.

* toteutettiin Sarekin retki, jonka veti Ari Linkolehto. Osallistujia 37.

Saamelaistoimikunta: Hannu Riihimäki(pj.), Ritva Loimio ja Kauno Laine

Nuorisotoiminta: Marjut Nummela vetäjä

* nuorille järjestettiin Lasten retkikurssi 1.-2.10.

Kansainväliset asiat: Eero Hämäläinen vetäjä

* Erilaisten ulkomaisten retkeilyyn liittyvien organisaatioiden osoitteistojen keruu. Vaellusreittien ja vaellusmahdollisuuksien tutkiminen.

Susivaliokunta: Väinö Martikainen (pj), Marita Maula (siht.), Antti Nikula, Salli Oikari, Reijo Pasanen ja Veikko Tyrväinen

Susivaliokunta kokoontui kolme kertaa.

* susianomusten käsittely
* tunturisusijärjestelmän uusien sääntöjen käsittely

Johtokunnan työvaliokunta: Kyösti Lamminjoki(pj), Irma Hulkkonen, Eero Hämäläinen, Marita Maula ja Oili Virtanen Työvaliokunta kokoontui kaksi kertaa.

* Tunturiladun hallintoon ja palkitsemisjärjestelmään liittyviä asioita
* Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuoden tapahtumien käsittely

Erävaelluksen SM-kilpailun 1994 johtoryhmä: Yrjö Suuniittu kilpailujohtaja, Antti Reeni varakilpailujohtaja, Jorma Alapuranen - kilpailutoimisto, Raimo Juntunen - sihteeri, Kyösti Lamminjoki ja Hannu Maula - tehtävät, Tapani Paavola - huolto, Matti Rekola - ratamestari, Oili Virtanen - taloudenhoitaja, Matti J Koski - viestitys, Jouko Parviainen - tiedotus. Johtoryhmällä oli 11 kokousta, lisäksi eri ryhmien puitteissa pidettiin lukuisia kokouksia.

Historiikkityöryhmä: Raimo Niklander(pj), Hannu Hiltunen, Paavo Kihlberg, Kyösti Lamminjoki, Yrjö Suuniittu.

Työryhmä perustettiin keskellä vuotta. Kokouksia oli 2.

7. TUNTURIKERHOT

Tunturikerhoissa oli yhteensä 1367 Tunturiladun jäsentä.

Vähennystä edelliseen vuoteen on 65 jäsentä. Kerhojen muut toimintatiedot ovat toimintakertomuksen liitteenä.

Jäsenmaksujen yhteisperinnässä ovat mukana seuraavat kerhot: Kolbma, Kumpe, Logi, Njeallje, Ovtsi ja Tsietsa.

Tunturikerho Kavtsilla on oma kämppä (Kärrikaltio Inkoossa). Tsietsalla, Ovtsilla ja Logilla on vuokrakämppä kotiseudullaan tapahtumien ja retkeilytoiminnan tukikohtana.

TUNTURIKERHOJEN JÄSENMÄÄRÄT

Tunturiladussa oli 13 tunturikerhoa, joiden nimet, toiminta-alueet ja jäsenmäärät ovat seuraavat:

OKTA Kajaani ympäristöineen	24	jäsentä
KUOKTE Hyvinkää-Riihimäki ympäristöineen	70	"
KOLBMA Tampere ympäristöineen	253	"
NJEALLJE Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus	80	"
VIHTTA Vaasa ympäristöineen	65	"
KUHTTA Helsinki (Vartiokylä-Puotinharju)	10	"
TSIETSA Iisalmi-Kuopio ympäristöineen	79	"
KAVTSI Helsinki ympäristöineen	337	"
OVTSI Jyväskylä (Keski-Suomi)	131	"
LOGI Turku (Varsinais-Suomi)	159	"
ALPPAS Hämeenlinna ympäristöineen	42	"
KUMPE Pohjois-Karjala	63	"
KUOVZA Kymenlaakso	54	"
YHT:	1367	jäsentä

8.TOIMINTA-TAPAHTUMAT

TL:n koulutuspäivät kerhojen toimihenkilöille ja koulutusyhdyshenkilöille 22.1. Tampereella

Talvipäivät vietettiin 18.-20.2. Orivedellä Tunturikerho KOLBMAn toimiessa isäntänä. Päiville osallistui tunturilatulaista 116.

Kustavin luontoretkeen 14.5. osallistui 40, lapsia oli ilahduttavan paljon.

Ulko-Tammion retki järjestettiin 28.-29.5 Tunturikerho KUOVZAn toimesta. Osallistujia oli 16.

Suomen Ladun leiripäiville Torniossa osallistui runsaasti tunturilatulaisia. Tunturilatu oli näkyvästi esillä tapahtuman avajaiskulkueessa. Vaelluskilpailuun osallistui useita tunturilatulaisia partioita. Kilpailujen A-sarjan kaksi ensimmäistä sijaa saavutti tunturilatulaiset partiot.

Kesäpäivät vietettiin 12.-14.8. Pitkäniemen leirialueella, Evon virkistysmetsässä Lammilla. Tunturikerho Alppas toimi isäntänä. Päiville osallistui noin sata henkeä.

Syyskokous ja susiaiset järjestettiin 7.-9.-10. Kisakallion urheiluopistolla Lohjan kunnassa Tunturikerho KAVTSIN toimiessa isäntänä. Johtajasudeksi vihittiin Matti Reittamo. Tunturisusiksi vihittiin 9 jäsentä: Juhani Greinert, Aulikki Järvinen, Merja Korpela, Heikki Laiho, Antti Multanen, Esko Pirinen, Seppo Suominen ja Kai Wall. Matti Saarelainen hyväksyttiin tunturisudeksi, mutta hän kuoli ennen sudeksi vihkimistä.

Suomi Meloo-tapahtumassa oli mukana useita tunturilatulaisia.

Erämelonnan SM-kilpailuun osallistui useita tunturilatulaisia.

Tunturilatu oli järjestämässä ja osaltaan hoitamassa Suomen Ladun osastoa Erämessuilla Riihimäellä.

Tunturikerho Kolbma edusti Tunturilatua Kuntoliikuntaseminaarissa Tampereella 29.-30.10.

TOIMINTA LAPISSA

Kerhot järjestivät hiihtoviikkoja ja syysviikkoja tukikohdissamme Lapissa.

9. ERÄVAELLUKSEN SM-94 KILPAILUT

Erävaelluksen SM-94 kilpailu järjestettiin Inarista lounaaseen. Kilpailuun osallistui 111 partiota, joista maaliin saapui 101. Järjestelytehtävissä oli noin 200 tunturilatulaista, latulaista sekä paikallista väestöä. Toimitsijoiden leiri oli maastossa. Sekä kilpailija- että toimitsijaleireissä suo-

KERHOJEN TOIMINTATIEDOT 1994

Kerho	Jäs. määrä	Jäsentiedote	Kokoukset	Kerho-/kuvaillat	Koulutustilaisuudet	Juhlat/illanvietot	Talkoot	Leiripäivät	Kilpailut	Päiväretket	Viikonloppuretket	Eräretket väh. 6 vrk	Tunturikäynnit väh. 3 vrk	Järj. TL tilaisuuksia
OKTA	24	2/60	4/37	3/34	2/6	1/18	–	–	–	–	1/9	2/18	–	–
KUOKTE	70	2/160	8/58	5/70	17/272	1/18	3/6	3/36	1/7	3/18	–	–	–	–
KOLBMA	253	3/900	13/123	9/200	4/22	1/28	5/78	3/65	–	3/40	1/18	3/17	–	1/40 1/116
NJEALLJE	80	1/79	4/67	7/200	–	1/41	2/27	3/47	–	–	1/14	14/37	–	–
VIHTTA	65	1/100	3/52	9/156	2/10	1/19	2/4	–	–	–	7/106	6/28	1/16	–
KUHTTA	10													
TSIETSA	79	3/221	7/61	–	–	–	4/31	1/3	1/8	–	–	1/3	2/3	–
KAVTSI	337	4/1400	17/179	7/350	–	1/101	4/64	1/20	3/34	3/26	5/138	1/8	1/14	1/168
OVTSI	131	2/310	13/146	9/100	2/11	2/59	10/114	4/34	3/31	1/13	–	–	2/9	–
LOGI	159	3/450	12/132	3/63	3/75	3/69	4/153	2/23	–	30/1045	6/91	1/38	3/29	–
ALPPAS	42	1/50	13/104	6/99	2/12	2/21	6/76	1/5	1/4	5/23	10/42	5/11	1/2	1/138
KUMPE	63	3/186	5/31	–	1/2	2/24	3/14	2/13	4/17	–	–	–	1/2	–
KUOVZA	54	2/180	9/50	1/5	–	1/10	1/3	2/13	1/3	1/7	1/17	–	1/33	–
Yht.	1367	28/4396	108/1040	59/1277	33/410	16/408	44/570	22/259	14/104	46/1172	32/435	33/160	12/108	4/162

ritettiin nykyvaatimusten mukainen jätelajittelu. Kilpailukanslia oli Inarissa.

Kilpailu aiheutti alkuvuonna paljon valmistelutyötä mm: 11 johtoryhmän kokousta, 6 tehtäväryhmän kokousta sekä tehtävien testausviikonloppu maastossa, kahden viikon maastotiedustelu kilpailualueelle kesäkuussa sekä lukuisia pienimuotoisia tapaamisia.

Susikyrössä järjestettiin tervanpolttotalkoot kesällä; saatu terva annettiin pullotettuna muistoksi kilpailijoille.

Kilpailun suojelijana oli Lapin läänin Maaherra Hannele Pokka, kilpailua tukivat mm. Rajavartiolaitos, Sirpa ja Pekka Harve, Inarin Partiolaiset, Inarin SPR, Tele, Metsähallituksen Ylä-Lapin Luonnonhoitoalue ja Insalco Oy.

10. KIINTEISTÖT

Tunturiladulla on jäsenistön käytössä 3 kiinteistöä Lapissa: Susikyrö Enontekiöllä, Susi-Talas Inarissa ja Susi-Kiisa Utsjoella. Lisäksi kavtsilaisilla on Kärrikaltion kiinteistö Inkoossa.

Kirjattuja käyntejä oli kämpissä seuraavasti:

Susikyrössä kävijää	553
majoitusvrk	*1304*
Susi-Talaksessa kävijää	124
majoitusvrk	*230*
Susi-Kiisalla kävijää	146
majoitusvrk	*252*
Yhteensä kävijää	823
majoitusvrk	*1786*

Vuoden 1994 aikana pidetyt *talkoot: Susi-Kyrössä järjestettiin* polttopuu- ja tervanpolttotalkoot 3.-10.7., jonka yhteydessä suoritettiin kämpissä pieniä korjauksia. Susi-Kiisalla kaadettiin tontilta koivuja rasiin kuivumaan sekä korjattiin saunaa ja kämppää. Susi-Talaksella tehtiin uusi laituri, siirrettiin puuceen paikkaa sekä tehtiin saunaan pientä korjausta. Rakennukset ja irtaimisto on vakuutettu käyvästä arvosta.

11. JULKAISUTOIMINTA

Tunturilatu-lehti ilmestyi kolme kertaa tabloidikokoisena; lehti 1/1994 oli 16-sivuinen, lehti 2/1994 12-sivuinen ja 3/1994 8-sivuinen. Lehden vastaavana toimittajana oli Kyösti Lamminjoki ja toimitussihteerinä Antti Karlin.

Tiedotustoiminta hoidettiin Tunturilatu- sekä Latu ja Polku-lehtien välityksellä, kolmella kerhokirjeellä sekä johtokunnan jäsenten välityksellä. Johtokunnan kokousten pöytäkirjat toimitettiin kerhoille tiedoksi.

Tunturiladun talvikurssimateriaali valmistui. Toimitettiin Suomen Ladun omaan käyttöön kesä- ja talvikurssiohjelmia. Kesäkurssin aineisto toimitettiin myös Uudenmaan latualueen latuyhdistyksille (kurssikansio/latuyhdistys).

Tunturiladun 50-vuotisjuhlavuonna julkistettavaksi tarkoitettu perinnevideo valmistui.

12. JÄSENYYDET

Tunturilatu ry on Suomen Latu ry:n varsinainen jäsen ja Pidä Lappi Siistinä ry:n yhteisöjäsen.

13. EDUSTUKSET

Tunturiladun jäseniä oli Suomen Ladun hallituksen, valiokuntien ja työryhmien jäseninä. Tunturiladulla oli sääntöjen mukaiset edustajat Suomen Ladun kesä- ja syyskokouksissa. Tunturiladun jäseniä oli Lapin Sivistysseuran johtokunnassa.

14. LAUSUNNOT JA KANNANOTOT

Tunturilatu ei liittynyt Raattama-Ylikyrön yleiseen vesihuoltoon. Perustelut: kiinteistössämme ei ole sähköä ja vesi/viemärilaitteiden jäätyminen talvisin on ilmeistä.

Suomen Partiolaiset ry:lle esiteltiin Tunturiladun toimintaa tarkoituksena antaa mahdollisuus partiojärjestöjen vaellusikäisten nuorten retkeilyharrastuksen jatkamiseen.

15. HUOMIONOSOITUKSET

Susipannu annettiin Arvo Anivuolle 60-vuotissyntymäpäivänä kiitokseksi työsta Tunturiladun hyväksi. Susipannu annettiin Markus Segerstrålelle kiitokseksi pitkäaikaisesta työstä Tunturiladun tilintarkastajana. Tunturikerho Oktalle annettu standaari kerhon 30-vuotisjuhlissa.

16. TALOUS

Tiedot Tunturiladun taloudesta liitteenä, jota ei ole painettu lehteen.

JOHTOKUNTA

MIKÄ ON SINUN MAHTIELÄIMESI?

Vuoden 1991 kesäpäivillä Vaasassa oli mukana luontokuvaaja-kirjailija Eero Murtomäki kertomassa Vaasan saariston linnuista.

Viime syksynä ilmestyi hänen kirjansa "Mahtilintu", kertomus merikotkien elämästä Vaasan saaristossa. Aikaisemmin on ilmestynyt kirjaan liittyvä kuvateos "Merikotkien elämää".

"Enää varhaiset aamuhetket, kun ihmisten kesäpesissä nukuttiin, olivat merikotkien omaa aikatilaa, jossa ne saattoivat käyttäytyä siten kuten kokkojen kuului. Ei välttelevästi, lymyillen, kuten ketut ja kanahaukat, vaan mahdikkaasti, avoimesti, saartensa valtiaina, pidättelemättä tunteitaan ilmaisten, korkeimmissa latvoissa loistaen, lennellen suurin, välkehtivin siivin missä ja minne mielivät".

Kirja on kertomus luonnon tapahtumista saariston muuttuneissa oloissa. Murtomäki kuvaa sen eläinten elämää siinä osallisena olevana, ei ulko- eikä yläpuolelta. Lukija saa olla mukana elämässä vuodenaikojen vaihteluita, seuraamassa (tuntuu kuin suorastaan elämää. Korpit ovat aikojen alusta olleet Murtomäelle merkityksellisiä. Mukana ne ovat nytkin, pitämässä puoliaan mahtilintuna.

Kaupunkilaisen silmin katsottuna pitkät kuvausmatkat ovat merkinneet päiväkausien juromista piilossa odottaen kuvaamiseen sopivaa tilaisuutta, jota merikotkat eivät sitten aina suoneetkaan. Se on ollut yksinäistä eloa kalamajoissa ja fyysisesti raskaita taipaleita, nälkää ja vilua. Mutta kuitenkin kadehdittavaa, vapaata elämää. Se on sellaista luonnon elämään osallistumista, joka tuo lukijallekin esiin jonkun vanhan tietoisuuden häivähdyksen. Mitä olemmekaan menettäneet; herkkyytemme kokea luontoa ja kunnioittaa sen elämää.

KM

Tunturikerho Tsietsa Talvipäivät -95

LUONTOLATU

Talvipäivien luontolatu kysymykset oli otettu "Suomen kansan arvoituksia" kirjasta ja ne kuvasivat lähinnä talvista luontoa. Ei tosin kaikki.

1. Mies metsään menee, lanttia taakseen nakkelee?
2. Hanhikki hakulisarvi, sinivilla, vipsikarva, ei poiji polvenaan, sikiä sinä ikänä?
3. Kesällä vaatteissa, talvella alasti?
4. Sirkkusia sillan alla, sinne tänne tissahtaa?
5. Jänis juoksi jäätä myöten, kippoi kaappoi hartioita, jäljet tuhkuun tupetti?
6. Musta mies mäellä seisoo, neuloja nieleskelee?
7. Hiiri juosta hipetti, tiukku jäälle tipetti?
8. Hieta alla, hieta päällä, särjet sydämessä säpötti, siikaset sirottelivat?
9. Kasvaa latvoin alaspäin, juurin ylöspäin?
10. Punainen mies, puinen turkki, pani miehet mieltä vaille, naurun naisilta lopetti?

VASTAUKSET

1. hiihtäjä 2. honka 3. koivu, lehtipuu, 4. kalat jään alla, 5. pyry, lumituisku, purku tai jauhot seulassa, 6. metso, koppelo, 7. juoksulumi, 8. kuura, 9. jäätpuikko, 10. rommi

TUNTURILADUN TALVIPÄIVÄT

KARTTULASSA 28.-29.1.1995

VAELLUSKILPAILUN TULOKSET

Sij.	**Nuoret:**		pisteet
1.	Emil Nikula, Antti Sinilehto, Antti Keskinen		21
	Logi	Kolbma Kolbma	
	Yleinen:		
1.	Tapani Ilvonen, Risto Leinonen	Kumpe	31
2.	Terttu Civil, Elias Leinonen	Kolbma	31
3.	Sirpa Nikkanen, Jorma Alapuranen	Kavtsi	29
4.	Veikko Tyrväinen, Esko Sepponen	Njeallje	25
5.	Marja-Leena Ahonen, Kari Loponen	Njeallje	25
6.	Eero Kylliäinen, Ilmari Hakkarainen	Njeallje	25
7.	Marjatta Rannikko, Paavo Kramsu	Logi	24
8.	Liisi Vähätalo, Matti Reittamo	Kavtsi	23
9.	Eero Melto		22
10.	Päivi Seppälä, Martti Mäkelä	Kavtsi	20
11.	Pirkko-Liisa Savolainen, Tuula Pyykönen	Logi Kolbma	20
12.	Eila Vilen, Jukka Vilen	Kavtsi	19
13.	Reijo Jokinen, Riku Altonen	Kolbma	19
14.	Raija Rikkonen, Pelle Granqvist	Kavtsi	17

Talvinen Nuvvos

Useimmat Kiisallakävijät tulivat tutustumaan vanhaan Pieraan, kylältä Tenonrannasta, tämän hyväntuulisen ikuisen poikamiehen tupsahtaessa kuin kuukkeli erätulille.

Hän on nyt lähtenyt näiltä poluilta 89-vuotiaana lopu elämänsä kuukaudet "vangittuna" terveyskeskuksen sänkyyn. Sunnuntaina 12.3.1995 hänet laskettiin Saamenmaan poveen Outakoskella. Hän oli lähtiessään toiseksi vanhin Nuvvuksen asukkaista. Vanhin on Pieran, Eetun ja Heikin Äiti Guttorm, joka kohta on 90-vuotias.

Guttormin nuoret emännät Annamaija ja Irene uurastavat ja kasvattavat arjen askareissa tyttäriään ja poikiaan. Muuten kylällä ja ihanassa Nuvvusjokilaaksossa vallitsee talvinen rauha, mitä nyt pari lumivyöryä. Suuri Tunturi Ailigas jymisti eräänä yönä alas puineen päivineen tien yli Tenon jäälle saakka. Vyöry ylitti uutiskynnyksen Lapin Radiossa ja "se oli jotain se !"

Mutta naalit, hirvet, jänikset, riekot ja kärpät ja tundraurpiaiset kaikenlaisten tiaisten seurassa näyttävät aavistelevan kevätajan tuloa! Päivännäköä riittää kömmänöissä jo huomattavan pitkään, "kevääyöt jo niin valoisat".

Tervetuloa Nuvvokseen tunturilatulaiset !

Sohvi

Erävaelluksen SM-94 kilpailujen videoinnista

Erävaelluksen SM-94 kilpailujen videoinnin johdosta tulleiden kyselyiden johdosta ilmoitan seuraavaa: Sopimus Tunturiladun ja paikallisen kuvaajan välillä käsitti hänelle annetut oikeudet kuvata kilpailut. Sopimuksessa oli myös selvät maininnat siitä, mitä pitäisi filmissä tuoda esiin aina koosteen pituutta myöten.

Esikatseltavaksi saadun nauhan sisältö ei tyydyttänyt meitä ja esitin siihen muutostoivomuksia sekä puhelimitse että kirjeitse, mutta kuvaaja ei huomioinut toivomuksiamme – jopa maininta Tunturiladun osuudesta kilpailujen järjestäjänä oli jätetty pois. Edelleen sopimuksessa mainittiin, että Tunturilatu saa korvauksetta kaksi nauhaa käyttöönsä, mutta tähän mennessä emme oli saaneet niitäkään.

Kisojen filmaaminen oli kuvaajan oma liiketoimi, eikä Tunturiladulla ollut siinä taloudellista osuutta missään muodossa.

Kyösti Lamminjoki

Hiihtovaellus Viddalla

Hiihtovaellus oudossa maastossa ja suuripiirteisellä kartalla muodostuu jännittäväksi kokemukseksi. Aina ei tiennyt edes viiden kilometrin tarkkuudella sijaintiaan, eikä ollut tarpeellistakaan. Tärkeämpää oli tietää, että suunta on kaukana horisontissa näkyvän korkean tunturin vasemmalle sivulle. Siellä jossain ja joskus tulee maantie vastaan.

Joskus tulee eteen tilanne, ettei tavanomainen vaellus tyydytä. Silloin on keksittävä tavoitteita tai haasteita. Eräs tavoite on kokemuksen hankkiminen. Asettamalla tunturivaellukselle uudenlainen haaste, hankitaan sellaista kokemusta, tietoja ja taitoja mitä ei kursseilla pystytä oppimaan.

VAELLUKSELLE TAVOITE

Huhtikuussa -93 keksimme uuden ja haastavan vaellusreitin: Finmarkviddan eteläosa Karigasniemeltä Kivilompolon tulliin. Uusi maasto ja suora reitti, jonka lähtö- ja päätepisteeseen on nopeat yhteydet. Alue olisi pääosin ylänköä ja avotunturia, missä hanget todennäköisesti kantavat huhtikuun puolivälissä.

Alueelta ei enää saanut vanhoja norjalaisia topokarttoja ja uusia karttoja olisi tarvittu 5–7 lehteä. Nämä olisivat maksaneet *turhan paljon, 300–400 markkaa!* Ratkaisin karttaongelman ottamalla epämääräiseksi pienennetyn kopion Norjan 1:400 000 mittakaavaisesta yleiskartasta. Kartassa oli piirrettynä vain tiet, rajat, joet sekä järvet. Nimistö oli melko runsas, mutta tuntureita kuvasivat vain huippupisteet korkeuslukuineen.

Tämä "erittäin taloudellinen kartta" antoi vaellukselle uuden haasteen. Reitti oli valittava selkeiden kiintopisteiden kautta ja maaston muodot oli kuviteltava suuremmassa suhteessa kuin hyvällä, yksityiskohtaisella kartalla.

Reitin suunnittelussa totesin suoran linjan Karigasniemeltä Kivilompoloon olevan parhaan reitin. Ensinnäkin se on lyhin reitti, toiseksi se kulkee ylämailla, pääosin vedenjakajalla. Alkumatkan poikittaisten jokien todennäköisesti syviin kuruihin ei tarvitse laskeutua. Kolmanneksi sen varrelle sattuvat kiinnostavimmat käyntikohteet: Iskuras-tunturi, Sarggejokkan kullanhuuhdonta-alue, Akkanaksen autiotupa tai lapinkylä ja Siccajavrren tunturitupa. Jakamalla reitin yhdeksän vaelluspäivän patkiin, tulisi päivätaipaleiden pituuksiksi noin 16 kilometriä, mikä on huonoissa oloissa vielä saavutettavissa. Hyvällä kelillä hiihtää paljon enemmänkin ja voi tarvittaessa tehdä mutkia matkaan tai pitää lepopäiviä.

VAELLUS VIDDALLA

Huono kartta teki vaelluksesta mielenkiintoisen. Mitään vaikeuksia "kartattomuus" ei aiheuttanut.

Ensimmäiset kilometrit ovat aina pahimpia! Suunnassakulku ja maaston havainnointi ei vielä suju. Sitä löytää itsensä mitä pahimmista pusikoista ja väärään suuntaan kulkemasta. Virheistä oppii nopeasti ja myöhemmin reitinvalinta on vaistomaista.

Vaelluksen aikana oli tarkoitus tehdä sijainnin tarkistamiseksi jatkuvaa kolmiomittausta selvästi tunnistettavista maaston kohdista. Ensimmäisen päivän aamuna yritin selvittää kompassin kokonaiskorjausta suuntimalla Iskuraksen huippuun. En luottanut tulokseen, koska kartalla olevasta huippupisteestä ei tiennyt mille huipulle se oli asetettu.

Toisena päivänä nousimme Iskuras-tunturin huipulle tarkastelemaan tulevaa vaellusmaastoa mahdollisimman pitkälle ja ottamaan suuntia kiintopisteisiin. Etelässä utuisessa horisontissa näkyivät loivapiirteiset Gurbis- ja Galmaktunturit, joista ei kiintopisteiksi ollut. Epävarmana menetelmänä ja turhana ajankuluna kolmiomittaus jäi pois. Ainoa luotettava kiintopiste oli korkea Iskuras-tunturi, joka jäi päivä päivältä kauemmaksi selän taakse.

Mitä pidemmälle vaellus edistyi, sitä paremmin ymmärsi karttaa ja arvioi maastoa. Tarkka *sijainti, järvi, joenhaara tai -mutka* selvisi joskus vasta jälkikäteen, vähän matkaa eteenpäin hiihdettyämme. Kelkkajälkiä käytimme aina kuin mahdollista. Vaikka hanget eivät upottaneetkaan, oli kelkkauralla helpompi hiihtää sen tasaisuuden vuoksi. Kelkkajäljillä tulikin reittiimme pahimmat "kuprut", kun niitä toivorikkaina juovattelimme. Oli osattava päätellä milloin kannattaa lähteä omille teilleen.

Reitin valinta tapahtui maastohavaintojen mukaan. Yleensä seurasimme suojuotteja, jotka nousivat loivasti morostoille. Toisella puolella oli vastaavanlainen juotti alamäkenä.

Pahin eteemme osunut maastonkohta oli Bavtajokkan laakso. Sen vastaranta oli parinkymmenen metrin korkuinen koivikkoinen jyrkkä rinne. Pehmeässä lumessa sen nousemiseen olisi mennyt useita tunteja. Siinä Bavtajokkan jäällä kahvitellessamme tuli kolme joutenkelkkailijaa, jotka kahauttivat rinteestä suoraan ylös, uuden lumen alla olevaa vanhaa reittiä pitkin. Siinä oli meille reitti ylös tunturiin. Suoralla ja kapealla uralla oli painavan ahkion kanssa helpointa punnertaa kävellen ja sauvoilla työntäen.

Suunnilleen puolivälissä vaellustamme tulimme leveän joen rantaan. Paikan pystyi täysin varmasti määrittämään Karasjokkan pitkäksi suvannoksi. Se oli joki, jolta ei ollut paluuta. Siihen asti olimme varautuneet takaisin paluuseen, jos vaikeuksia ilmenee, keli menee huonoksi tai aika ei riitä loppumatkan selvittämiseen. Joen toiselta puolen hiihdetään vain eteenpäin.

Ainoa epävarmuuden tunne iski Maadertunturissa. Hiihdimme kovassa vastatuulessa Suomen rajan lähellä avotunturissa kohti länttä. Oli pilvistä ja kaikkialla vain tasaisen valkoista. Tunturi tuntui loputtomalta ylämäeltä. Emme havainneet edes toista kilometriä leveätä järveä, vaikka kaiken todennäköisyyden mukaan sen ylitse hiihdimme. Siellä olisi ollut mukava tietää aivan tarkalleen missä on ja paljonko olisi matkaa suojaavaan koivikkoon.

Muuten vidda oli hiihtovaellukselle helppoa maastoa. Tasainen ylänkö, missä korkeuserot olivat vähäisiä ja tunturikoivikko harvaa.

TALVITELTTAILUA

Vaelluksen aikana yövyimme teltassa kahdeksan kertaa. Leiripaikan pyrimme saamaan sulan veden lähelle ja vain kahtena iltana siinä onnistuimme. Teltan yritimme aina pystyttää kovalle hangelle. Onhan paljon mukavampaa työskennellä leirissä jossa voi kävellä hangen päällä.

Tunneliteltan viritimme ensin leveiden alumiinikiilojen avulla ja lopuksi kiristettiin harukset suksiin ja sauvoihin tai koivukeppeihin. Sitten levitettiin lämpöpeite teltan lattialle, sen päälle makuualustat ja -pussit. Kun toinen sisusti telttaa, teki toinen keittimellä iltateetä.

Tilanne oli toinen kovassa ja kylmässä tuulessa, kuten Maadertunturissa. Yövyimme avotunturissa, jossa ei näkynyt puuta, ei puskaakaan, vaan pelkkää valkoista. Pystytimme teltan nopeasti, levittelimme makuutarvikkeet sisälle ja sitten heittelimme telttaan vaatepussit, ruokakassit, keittovälineet ja muut tarvittavat varusteet. Kengät pois, kuivat sukat jalkaan ja untuvatakki päälle. Teltan liepeen alta lunta kattilaan ja bensakeitin toimimaan. Hetken päästä teltassa on miellyttävän lämmintä, untuvatakki voidaan siirtää telttaseinälle. Sillä aikaa kun nautimme iltateetä, on keitin päällä minimisäädöllä ja sen päällä kattilassa lunta sulamassa. Lämpimän veden kaadamme termospulloon aamua varten.

Kun ilta hämärtyy asetamme kynttilälyhdyn telttanaruun roikkumaan. Puolittain makuupussissa loikoillen luemme karttaa tai kirjaa. Paasilinnan "Hirtettyjen kettujen metsä" valvotti ja hekotutti monena iltana.

Teltassa nukkuu hyvin, paremmin kuin kotona sängyssä. Happea riittää ja makuusijan voi lumeen muotoilla mieleisekseen.

Aamulla ei ole kiirettä lähteä taipaleelle. Herätyskello ei määrää vaelluksen kulkua. Jos ei pyrytä, nostetaan teltta, makuupussit ja vaatteet koivujen oksille tuulettumaan. Auringon paisteessa teltta kuivatetaan perusteellisesti, samoin kengät ja sukat. Päivätauoilla suoritetaan myös tuulettamista ja kuivaamista.

RUOKAILUTAVAT

Kun on tehnyt useita retkiä saman kumppanin kanssa, vakiintuu vaelluksen päivärytmi molemmille sopivaksi.

Ruokailutapamme ovat muodostuneet sellaisiksi, etta aamulla aloitetaan puurolla, leivällä ja teellä. Puoleltapäivin keitetään kahvit, mikä nautitaan leipien, keksien sekä komeiden maisemien kera. Iltapäivällä tehdään pääruoka kuivatuista aineksista, jotka on jo aamulla laitettu kierrekorkilliseen purkkiin lämpimään veteen turpoamaan. Päivällisen jälkeen hiihdetään vielä pari tuntia ja leiriydyttäessä keitetään vielä iltateet.

Tässä ollaan ja tiedetään tarkalleen missä ollaan. Yksi parhaimmista ja mielenkiintoisimmista tunturivaelluksista on takana.

Siccajavren tunturituvassa vietimme viimeisen ja ainoan yön sisällä lämpimässä. Pöytäliina, ikkunaverhot ja posliiniastiat eivät tunnelmaa pilanneet.

Pääruokamme koostuu kuivatuista ruoka-aineksista. Perunat ja juurekset ovat ostettuja, mutta jauheliha ja broileri on itse kuivattu. Makua näihin keitoksiin saadaan erilaisilla kastikkeilla. Valmistus ateriaksi on helppoa. Sen kun laittaa tietyssä järjestyksessä kaikki sörsselit kattilaan ja kiehauttaa, on soppa valmis.

VARUSTE-KEHUJA

Hyvät ja asialliset varusteet tekevät retkestä nautittavan. Keitin on yksi sellainen varuste mihin kannattaa kiinnittää huomiota.

Itse olen mieltynyt bensiinikeittimeen sen tehokkuuden takia. Lumen sulattaminen vedeksi käy nopeasti ja teltan lämmittäminen minimisäädöllä on sellainen asia, jota arvostaa väsyneenä ja viluisena. Tehokkuudesta johtuen polttoainetta kuluu vähän. Tälläkin yhdeksän vuorokauden vaelluksella, jolloin elävää vettä saimme vain neljä kertaa ja telttaa lämmitimme useina iltoina, kului bensiiniä 1,3 litraa.

Keittimen alustana käytän aina vanerilevyä. Se eristää keittimen teltan lattiasta ja koska keitin on siihen kiinnitetty, ei se myöskään kaadu tönäistessä. Ja bensiinikeitinhän ei läiky kuten Trangia!

Aina on retkilläni mukana pieni vanerilevy. Sillä on lukemattomia käyttötarkoituksia.

Mitä vanhemmaksi tulee, sitä enemmän ihmettelee miksi kumisaapasta käytetään hiihtovaelluksella. Itse en ole niitä käyttänyt 12 vuoteen syystä, että niitä käyttäen jalat ovat aina märät. Tukevalla vuorillisella nahkamonolla hiihto on nautittavampaa ja suksien hallinta parempaa varsinkin lasketellessa. Nahkamonossa jalka pysyy lämpimänä ja varsinkin kuivana. Eikä vedessä hiihtäminenkään ole ongelma. Jalkoihin vedetään polviin asti ulottuvat vedenpitävät pussit.

Tunturien viimassa ei ole mukavaa pitää päivätaukoa. Joskus se jätetään jopa pitämättä mikä voi olla kohtalokasta. Päivätauon suojaksi voi kehitellä sadeviitasta (maavarasta tms.) suojaseinän. Sadeviitan alakulmat kiinnitetään ahkion päihin pikalukoilla ja yläreuna nostetaan suksien kärkiin. Näin saadaan nopeasti suoja viimaa vasten. Jos ahkio on siten pakattu, että kaksi henkilöä voi istua sen päissä ja evästarvikkeet saadaan keskiosasta, on siinä miellyttävää keitellä ja levätä.

NAUTISKELUA LOPUKSI

Viimeisen yön vietimme Siccajavrren tunturituvassa (Statens fjellstue). Tupa on auki ympäri vuoden ja yösija maksoi 100 kruunua. Lapinkylä saa Norjan valtiolta korvausta tunturituvan ylläpidosta. Suomeakin hyvin puhuva emäntä avasi tuvan ovet ja laittoi hellaan valkean. Pahoitteli vain sitä, ettei tiennyt tulostamme etukäteen, jolloin olisi voinut lämmittää tuvan. Meille jo pelkkä kylmä tupa aiheutti hikoilua kahdeksan teltassa vietetyn yön jälkeen.

Tupa oli asiallisesti ja hyvin rakennettu, maalattu sekä lakattu ja siisti. Pöydällä oli liina, ikkunoissa verhot ja kerrossängyt sijattu Astiakaapeista löytyi vanhanaikainen posliiniastiasto erilaisin lautasin, kastikekannuin, liemikulhoin, kahvi- ja teekuppeineen. Kaikissa oli DNT:n (Den Norske Turistförening) sininen leima.

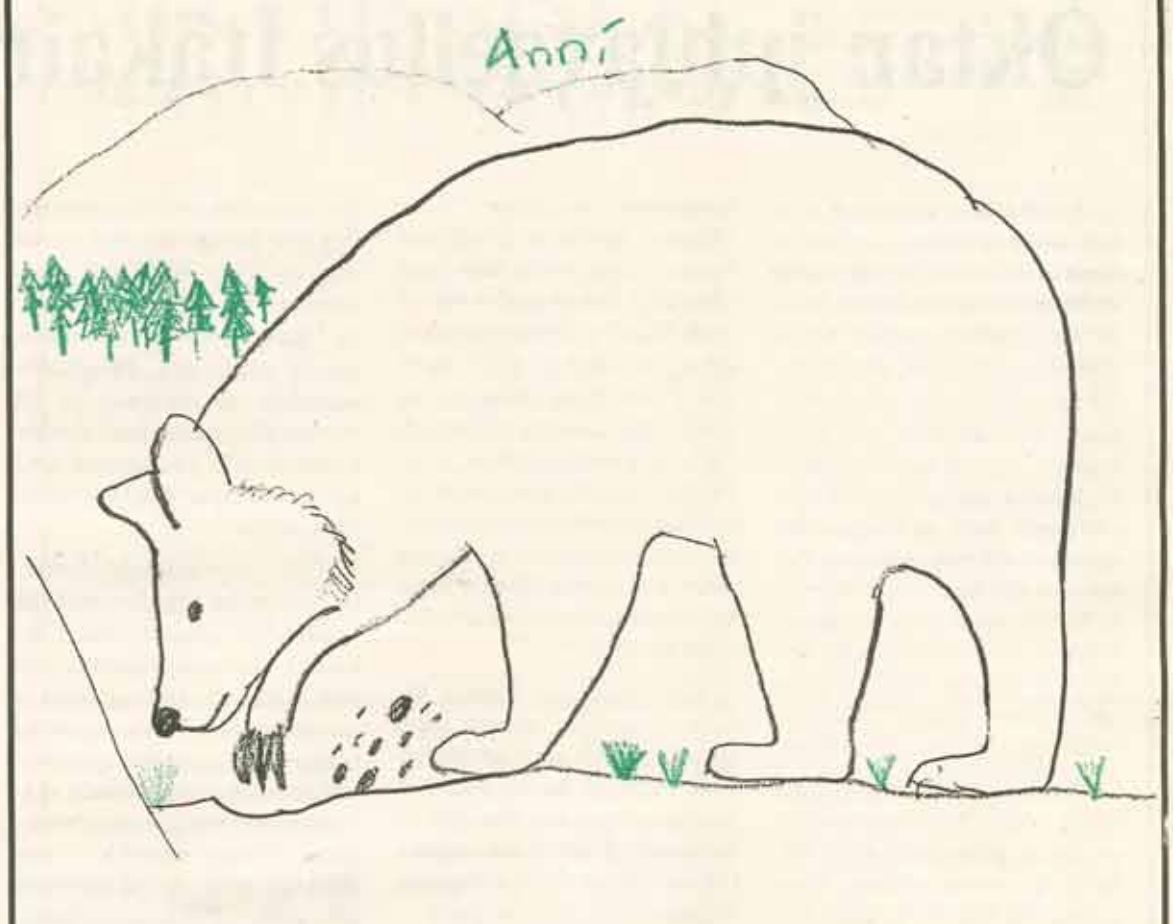
Erähengestä en tiedä, mutta tunturihenkeä ei posliiniastiasto häirinnyt. Päinvastoin, tupa kaikkineen osoitti kuinka korkealla tunturikulttuuri on Norjassa.

Siccajavrelta lähdettyämme hiihtelimme moottorikelkan jäljessä lähellä laiduntavan porotokan ohitse. Koko vaelluksen upeimmassa säässä, auringonpaisteessa ja lämpenevässä ilmassa hiihtelimme Spallo-oaiviin. Siellä korkealla tunturissa keittelimme viimeiset kahvit ja nautiskelimme avarista maisemista. Iskuras näkyi kaukana koillisessa, Ounastunturi etelässä. Enää ei ollut kuin muutama kilometri maantielle. Tyytyväisyys ja haikeus hyvästä vaelluksesta valtasi mielen.

Viimeiset sadat metrit ennen tietä jouduimme kahlaamaan soseutuvassa hangessa.

Matti Rekola

PS. Tunnelmointi ei kuulu tähän tarinaan. Kerroin omakohtaisia kokemuksiani hiihtovaelluksen tekniikasta ja varusteista. Silti: Retkeilyssä ei useinkaan ole ainoata oikeata tapaa tai parasta varustetta. Mikä sopii minulle, se ei välttämättä sovi muille. Eräretkeilyn peruskurssilla -93 oppilaat toivoivat erityisesti kokeneiden vaeltajien vinkkejä varusteista ja vaellustavoista.

Karhun kaataja

Maamme syrjäkulmilla on aikojen kuluessa ollut moniaita maineikkaita karhunkaatajia. Outamaan kylässä näistä muistetaan parhaiten Manton Taavi, komeammin sanottuna Kuovdsa-Taavi. Monet kuulut sankarit ovat kellistäneet kontioita kymmenittäin, Taavi vain yhden. Saaliin laatu ja työtapa on tässäkin puuhassa merkittävämpi kuin määrä, siksi Taavikin kuuluu tähän valioiden joukkoon.

Sivullisen tarkastellessa Taavia, ei tämä hevin saattaisi uskoa ukkopahan suoriutuneen siitä yhdestäkään kontiosta, mies kun oli varreltaan hintelä ja kasvultaan lyhyenläntä. Tarkemmin katsoessa saattoi kuitenkin huomata että tuon vilkasliikkeisen ukonkäppänän silmissä oli tuike, jollainen saattoi olla vain tekijämiehen katseessa.

Taavi asusti yksinään kylän laidalla pienessä mökissään. Muuta perhettä hänellä ei ollut, poikamies kun oli. Maata enemmälti omistamattomana hän oli saanut puulakin ukkopomolta luvan kerätä polttopuunsa yhtiön metsästä. Toki vain hakkuun tähteitä ja maapuuta, mutta sitähän oll riittämiin.

Eräänä huikaisevan kirkkaana kevättalven päivänä Taavi oli todennut puuvaransa huvenneen siinä määrin, että oli lähdettävä kesken talven polttopuun hakuun. Lähitienoot oli vähitellen koluttu puhtaiksi irtopuista ja maapuut makasivat märkinä hangen alla.

Taavi kierteli kevätauringon pälvistämiä metsiä, kyynäräinen kirveskynsä kourassaan ja suopunki olallaan. Taiten kulkien ei tarvinnut suksiakaan enää. Sattumoisin hän äkkäsi tarkoitukseen kelpaavan kookkaan kuivan oksan, jonka myrsky oli murtanut miltei irti erään aihkin kyljestä. Oksa roikkui ylhäällä ukon ulottumattomissa, mutta olihan hänellä heittonuora. Sen hän sinkautti oksan haaraan ja ryhtyi kiskomaan. Oksa ei noin vain irronnutkaan, hikipäissä sai sitä nykiä köydestä. Aurinko paistoi kirkkaasti, hanki häikäisi ja karvalakki kuumotti päässä valuttaen hikeä silmille. Kesken reuhtomisen Taavi havahtuu selän takaa kuuluviin askeliin hangessa. Hän kääntyy katsomaan tulijaa, ja huomaa yllättäen tuijottavansa lähes kättelyetäisyydeltä valtavan suurta karhua. Talviuniltaan herännyt kontio oli näköjään noussut vääränllä jalalla, kokien purkaa ärtymystään eteensä sattuneelle ukkopahalle.

Ei siitä muualle ehtinyt, kuin puun taakse suojaan. Karhu ryntää kohti, mutta ei vastaan paistavan auringon sokaisemana osaa heti päättää kummalta puolen puuta tavoittaisi kärppänä liikkuvan ukon. Kontio kapsahtaa pystyyn ja haroo kourillaan kahta puolen runkoa saadakseen otteen saaliistaan.

Taavi on tarkkana suopunginpää kourassaan, silmukka yhä oksassa kiinni, ja ennenkuin karhu ehti tajuta on ukko kiertänyt kertaalleen otuksen ja puun. Vedon tuntiessa narun kiristyvän ympärilleen se kaiketi luulee vastustajan tapailevan otetta ja häkeltyneenä rutistaa puolestaan yhä tiukemmin mäntyä. Taavi ei sitävastoin aikaile, vaan lisää kiireellä kierroksia puun ja pedon ympärille. Solmii sitten viimein suophan pään tiukkaan kiinni karhun selän taakse.

Näin oli kontio narrattu naruihin ja sidottu liikuntakyvyttömäksi petäjään. Saaliin ja saalistajan osat olivat yllättäen vaihtuneet. Raivoissaan otus möyri ja reuhtoi tavoitellen siteitä hampaillaan. Sydän hurjasti takoen Taavi poimi kirveensä hangesta. Kooten kaiken rohkeutensa hän taltutteli kalsopahallaan riitaa haastaneen metsänukon siitä suotuisammille riistamaille.

Hengästyneenä istahtaa voittaja sitten läheiselle maakivelle ihmetellen katsomaan aikaansaannostaan. Tuskin itsekään oikein todeksi tohtii tekoaan uskoa. Hengitys tasaantuu vähitellen, ja eikös kohta leviä tyytyväinen virnistys miehen kasvoille. Kyllä nyt kylällä saavat ihmetellä. On se komea näky tuo karhu honkaa vasten köytettynä, mutta annas olla ei niin hyvä, ettei vähän voisi avittaa. Taavi kompuroi ylös ja irrottaa vaivalla suophan silmukan oksasta. Löysät narusta kierretään vielä aihkin ympäri ja viimein silmukka kireälle kontion kaulaan.

– Noin on nokko. Ei tarvihe valetta lasettaa, tosta sen jo ite osaavat hoksia, naureskelee ukko oivallustaan.

Puolta tuntia myöhemmin Taavi ilmestyi kylälle pyytämään apua, hänellä kun oli karhu puuhun köytettynä ja veret laskettuna. Tarvittiin vain nylkyapua ja kotiin kuljetusta.

Eipä tuota aluksi uskottu, mutta viimein kuitenkin lähdettiin miehissä kylän ainoalla hevosella matkaan katsomaan väitettyä ihmettä. Olihan se lopulta uskottava kun itse näkivät.

Saalis tuotiin sitten kotiin riemusaatossa, ja koht'sillään pidettiin ikimuistoiset karhun peijaiset. Harvinaisen kookkaasta uroskarhusta riitti pienen kylän asukkaille pitkäksi aikaa syötävää, ja jutun aihetta vielä monin verroin pidempäänkin. Harvasta kylästä sitä löytyy mies, joka on karhun suopungilla pyydystänyt ja sitten kirveellä lopettanut. Outamaallapa oli.

Näin kertoili **Heikha.**

Oktan juhlavaellus Itäkairaan 10.-17.9.1994

Päivät tulevat ja menevät. Niin kävi myös keväälle ja kesälle. Ja tässä kaiken keskellä vain tavarat rinkkaan, lauantaiaamuna lähtijät kamppeineen autoon. Suuntamme oli pohjoinen. Nousimme Suomussalmen ja Kuusamon kautta Kemijärvelle, jossa tankkasimme autot ja söimme lounasta. Samalle huoltoasemalle tulivat myös Raili ja Reijo, joten porukkamme olikin koossa. Jatkoimme nyt kolmen auton porukalla Tulppioon ja Kemihaaraan. Kemihaarassa olimme noin klo 15.00. Vettä sateli hiljaksiin joten sadevaatteet päällä lähdimme patikoimaan Mantuojaa kohden.

Onneksi taival kulki tasaisia maita. Soiden ja nevojen kohdilla oli hyvät pitkospuut, joten niitten ylitys ei ollut vaikeaa. Kangasmailla kasvoi komeatakin puustoa, mutta ruskan loistoa en sateessa huomioinut. Lisäksi matkakin rupesi väsyttämään pitkän autolla ajon jäljiltä. Vettä tihmoi taivaalta koko taipaleen. Molemmissa Manto-ojan kämpissä oli miehitys, joten edessä oli laavujen ja teltan pystyttämiset sekä nuotiolla vaatteitten kuivattelu. Onneksemme illan edetessä sadekin vähitellen taukosi. *Patikointimatkamme oli n.10 km.* Sadeasuni osoittautui yllättävän heikoksi, sillä sadehousut olivat rikki jo ensimmäisen päivän jälkeen. Olipa mukava vetäytyä kuivaan makuupussiin ja oikaista levolle.

11.9 Aamu oli pilvinen, mutta sade oli tauonnut. Nousimme seitsemän maissa. Aamupuurot ja kuivattelut ennen pakkauksia. Matkallejouduimme yhdeksän jälkeen. Palailimme aluksi poroaidan länsipuolelle. Siinä käännyimme oikealle poroaidan vartta kulkevalle polulle. Kuljimme Keskipalojen ja Keskiselän kautta. Nämä metsäiset vaarat olivat yllättävän rehevää maastoa. Laskeuduimme jokilaaksoon Latva-aapalle. Näillä pitkospuualueilla oli parhaat näköalat ruskaiseen suoalueeseen, jota auringon valo ihmeellisesti lisäsi.

Tänään jaksoi huomioida mustikan ja juolukan erilaisen punan, puolukan vihreän sekä muitten kasvien keskellä. Välillä keittelimme kahvit laavulla ja jatkoimme siitä Härkämurustan kautta Peuraselän kämpälle. Härkämurustalta saimme ihailla Saariselän eteläisten tunturien ruskaisia rinteitä. Härkämurustan pohjoisrinteessä eteemme avautui ankea näkymä, Maurimyrskyn kaatamat männiköt. Siinä niitä oli kuolleita puita ruskaisen vaaran kupeessa vierivieressä lahoamistaan odottamassa. Peuraselällä olimme klo 17.00. Kämppä oli tyhjä, joten Raili, Ilma ja minä asetuimme majaan. Toiset yöpyivät laavuissa ja teltassa. Peseydyimme joessa. Jalat olivat rakoilla ja jalkapohjat hellät. Ilmankos kävely loppumatkasta oli vähän vaivalloista, mutta menihän se siinä. Ruokailimme ja vietimme iltaa nuotiolla. Illemmalla hieman laulelimmekin ajankuluksi. Majalla kävi myös espoolaisten kolmihenkinen porukka. Hekin ruokailivat ja jatkoivat sitten vähän eteenpäin. Tänään hyvää yötä Jaurujoen varrella erämaan keskellä.

12.9 Ylös kello kuuden jälkeen. Hiljainen vesisade ripsi kosteita pisaroitaan maahan. Taivas oli harmaa. Jauru virtaili hiljaisena uomassaan. Kämppä oli hyvä suoja ja aamuaskarepaikka. Odottelimme sateen loppua. Kamppeet kuivuivat majassa.

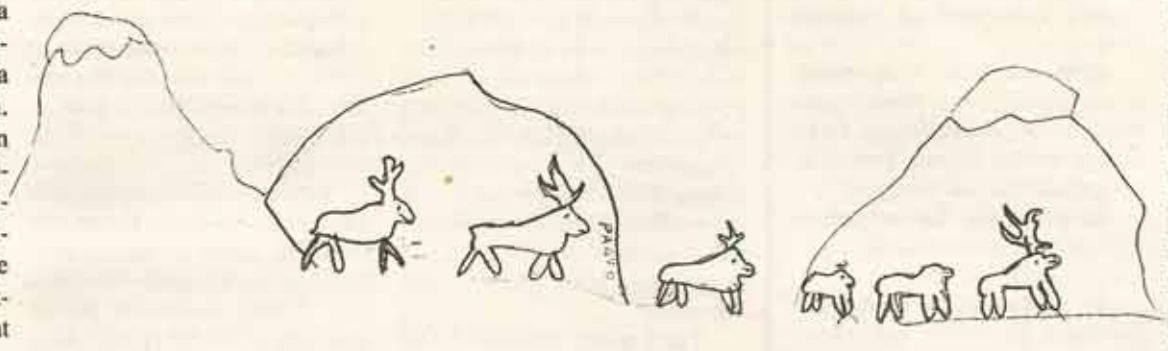
Tänään oli aluksi Jaurujoen yli kahlaus. Miesten pisimmät kengänvarret riittivät, me lyhyempivartisten kenkien omistajat kahlailimme erityyleillä kumikengät rinkassa. Pohja oli yllättävän tasainen. Päivän matkan n.10 km kuljimme Jaurujoen oikealla rannalla kulkevaa polkua. Nämä komeaa männikköä kasvavat alamaat ja jokilaakson ruskaiset rannat auringon valossa. Oli mukava istua lepotauolla joenrannalla sen liikkeitä ihaillen auringon kisaillessa sen pyörteissä. Tulentekopaikalla oli uintipoukama virvoittavine vesineen. Sitten maistuikin lämminkuppi ja kahvi. Vongoivan männiköitä ihaillen taittuikin loppumatkan taival Tahvontuvalle. Kämppä oli tyhjä, joten me vakioporukka majoituimme tupaan. Muu osa majoittui jälleen teltaan ja laavuihinsa. Tupa on pieni vain 5-6 hengelle. Iltapäivällä satoi pienen kuuron, mutta selkeni sitten. Saunoimme ensimäisenä, sen jälkeen tuvan läheisyydessä yöpyvät muut retkeläiset. Iltaa vietimme nuotiolla laavujen luona Oktan 10 vuotisen toimintajakson merkeissä. Perustamisestahan on kulunut jo 30 vuotta. Tilaisuutta juhlistimme kääretortulla ja Raimon erikoisleivoksella. Lauloimme ja tarinoimme.

13.9 Uusi aamu koitti sateisena ja märkänä. Onneksemme sää selkeni heti aamupäivällä. Lähdimme päiväretkellemme klo 9.00:n jälkeen. Aluksi pilveili ja sumupilvet peittivät vaarojen sekä tuntureitten huiput. Porukkamme vetäjät suunnistivat suoraan vaarojen poikki Vongoivaa kohden – jonne olimme menossa. Vaara alueella ruska oli vähäisempää sillä siellä valtapuusto oli havupuita. Sen sijaan jokilaaksoissa puustossa oli myös koivuja ja ruska kauniin keltaista. Tunturin rinteillä ruska oli punaisempi niin puissa, varvuissa kuin maassakin. Vongoivan laakson ja rinteitten ruska loisti ja sädehti sumun lehdille jättämissä vesipisaroissa tunturituulen niitä kosketellessa leudolla hyväilyllään. Huipulta avautui huikaisevan kaunis näkymä. Pohjoisen, idän ja lännen tunturit sinen syleilyssä ruskan keskellä. Etelän puolella silmän siintämiin vaaroja, soita ja helminä kimmaltelevia järviä. Sineä, sineä ja värikkäänä loimuavaa ruskaa. Kahvipaikkamme oli tunturirinteessä värien keskellä auringon somasti lämmittäessä purontörmää. Palailimme Vongoivalta komean kynttiläkuusikon kautta. Kuuntelimme puroniloista solinaa Vongoivajoen laaksossa. Kuljimme vaarojen kautta Siulalle, jossa uimme ja keitimme kuppikeitot. Tahvontuvalle palasimme polkua komeitten männiköitten kautta. Majalla saunoimme ja iltaa istuimme nuotiolla. Kylläpä uni maistuikin tämän päivän kauneuden jälkeen.

14.9 Yöllä oli jälleen satanut vettä, mutta sade oli loppunut noustessamme n. klo 6.30. Aamupuurot ja kahvit, tai mitäpä kukin lie syönyt. Noin klo 10.30 oli rinkat ja ihmiset valmiita lähtemään taipaleelle. Jätimme hyvästit Tahvontuvalle ja askeleemme suuntautui Peuraselkää kohden. Aikeemme oli kulkea ylempää polkua, mutta polku katosi ja jouduimme kulkemaan suunnistaen komeitten männiköitten kautta Peuraselän kämpälle. Matkalla oli muutamia hehkuvia riekonmarja läikkiä, sekä myrskyn kaatamia vanhoja männynrunkoja. Ennen kämppää reippaasti vain kahlaus joen ylitse.

Tahvontuvalla pidimme taukoa ja söimme. Taisipa osa kuivatella kamppeitammekin. Kello neljäntoista maissa jatkoimme jyrkimmän nousun Härkämurustan huipulle. Leiripaikkamme oli kerrassaan upealla paikalla. Avarat maisemat kaikkiin ilman suuntiin. Iltaauringon paistaessa maisemat hehkuivat värikyllästä kilpaa iltaruskon kanssa.

Tällaisena iltana katselimme eteläisen Saariselän tunturialueen todellista syksyn ohikiitävää kauneutta. Siinä leirin pystytyspuuhissa, puiden ja vedenhaussa menikin valoisa aika. Nuotion ja kynttiläin valossa paistoimme lettuja sekä vietimme iltaa kuuta ja tähtiä tähyillen. Tänään ilma kylmeni ja oli luvassa hallayö. Nuotion lämpö ja sen elävän tulen vaihtelu luovat ihmeellisen taikapiirin.

15.9 Aamu koitti aurinkoisena ja kirkkaana. Härkämurustalla maa oli valkeassa kuurassa kömpiessämme makuuksistamme noin puoliseitsemän maissa. Nyt ruskanloistossa kylpevä maisema aamuauringon syleilyssä. Aamutoimien ja pakkausten jälkeen pääsimme matkaan tavalliseen aikaamme kello yhdeksän jälkeen.

Kuljimme tänään poroaidan viereistä polkua takaisin Manto-ojalle. Tällä matkalla saimme katsella valon ja varjojen leikkiä ruskaisissa Metsiköissä suonevoilla. Taukoja pidimme useita. Kahvit keittelimme välilaavulla. Mantoselän kämpällä olimme kello viisitoistakolmekymmentä. Kämpällä ei ollut muita kuin Pahkalan Raimo, joten Raili, Ilma ja minä asetuimme taloksi. Yrjö ja Heikki pystyttivät laavunsa, samoin Reijo. Ursula ja Riitta nukkuivat teltassa. Iltakävelyllä kävimme Vieriharjun kämpällä noin neljän kilometrin päässä. Lähdimme kello kahdeksaltatoista ja palasimme kello kahdenkymmenenyhden jälkeen. Oli jo melkein pimeä. Nouseva kuukaan ei jaksanut valaista maisemaa. Yrjö, Heikki ja Raimo viettivät illan nuotiopaikan tulilla. Palattuamme joimme iltateen ja kömmimme pusseihimme.

16.9 Viimeinen vaelluspäivämme oli pilvipoutainen. Aurinko nousi aamuruskon kera. Aamu-uinnilla kävimme Manto-ojan poukamassa. Aamupuurot ja kahvit, sekä pakkaukset. Matkalle lähdimme klo 10.30 Kemihaaraa kohti. Tämä ensimäisenä päivänäsateessa kuljettu taipale kulki aluksi mäntyä kasvavaa Mantoselkää pitkin, sitten Kuusi-Mantoselän laitaa. Mantoseljänvuotson ylitimme pitkospuita pitkin, jonka jälkeen oli laakea vaara Vislauskuusikko. Vanhaa korpikuusta kasvava alue. Aikaisemmin Korvatunturille kääntyvän polun risteyspaikassa oli niityn omainen alue jossa kasvoi pystyä kaunista katajapensaikkoa. Vislauskuusikon jälkeen oli laaja neva-alue kunnes tulimme joelle. Ylitimme Keskihaaran ja nousimme Haarankankaalle. Kemihaarassa olimme klo 13.45. Joimme kahvit Wanhancurvarin saluunassa. Sinä aikana alkoi sade, jota kesti koko illan. Välillä satoi räntääkin. Tulppiossa yövyimme, söimme ja saunoimme. Saunan jälkeen joimme yhdessä teetä ja pidimme retkipalaveria .

17.9 Yö tuli, oli ja meni. Levänneinä lähdimme aamulla kohden kotimaisemia.

Haikein mielin vaellusta muistellen

Anja.

Koira erävaelluksella

JOHDANTO

Koiran ja ihmisen kanssakäyminen on alunalkaen perustunut pitkälti eränkäyntiin. Vielä tänäkin päivänä metsästyskoirat muodostavat huomattavan osan koiraroduista.

Metsästyksen menetettyä sen alkuperäisen tarkoituksensa nykykaupunkilaisen elämässä, on erävaellus tullut tilalle tyydyttämään luonnossa liikkumisen tarvetta. Luonnollinen vaelluskaveri on tällöin edelleenkin koira.

Naapurimaissamme Ruotsissa ja Norjassa on pitkät ja vankat perinteet koiravaelluksista, siksi siellä suhtaudutaan koiraan vaellusmaastossa asiallisemmin kuin meillä. Myös koiran omistajilla ovat koirat siellä paremmin hallinnassa.

Meillä otetaan asiassa vasta hapuilevia ensiaskelia. Kiinnostuneita kyllä tuntuu olevan runsaasti.

SOVELTUVA KOIRAROTU

Lähes poikkeuksetta kaikki maassamme esiintyvät koirarodut ovat soveltuvia vaelluskoiriksi. On tietenkin aina otettava huomioon kunkin koiran fyysiset ominaisuudet ja sovitettava retki sen mukaan. Pinseri saattaa nauttia täysin rinnoin matkatessaan rinkan taskussa. Tauoilla saa tämäkin tyydytettyä vaistojaan tutkiessaan lähimaastoa.

Koiran, joka omatoimisesti kulkee mukana vaelluksella, tulee olla terve niveliltään ja lonkiltaan, varsinkin jos sille asetetaan kuormaa kannettavaksi tai vedettäväksi. Alle yksivuotiasta koiraa ei saisi kuormittaa lainkaan ja maastossa on sen kanssa varottava vaikeita kohtia. Täysikasvuisella koiralla pidetään kannettavan kuorman maksimi määränä kolmannesta sen omasta painosta. Ahkiossa se kuljettaa mukavasti kuorman, joka vastaa noin puolta vetäjänsä painosta.

Talvivaellus asettaa koiralle lisävaatimuksia. Sillä tulee olla turkissaan tuuhea alusvilla, jotta se tarkenisi pakkasessa ja viimassa. Parhaiten soveltuvat tietenkin arktiset koirarodut, kuten siperianhusky ja alaskanmalamuutti, mutta monet muutkin pärjäävät hyvin. Asiaa voidaan auttaa myöskin varusteilla.

Itsestään selvänä pidän, että koira rotuun katsomatta omaa hyvän käytöksen ja perustottelevaisuuden, jotta koiravaeltajien mainetta ei turhaan mustattaisi.

VARUSTEET

Riippumatta siitä kantaako varusteet koira vai isäntä, on varusteista ykkösenä tietenkin sen oma ruokakuppi.

Tärkeä on myös, koiran koosta riippuen, pyyhe tai pari. Niitä tarvitaan kun koira syystä tai toisesta kastuu, syitä kyllä ilmaantuu runsaasti.

Koira tarvitsee myös omat ensiaputarvikkeet. Tärkeimpiä niistä ovat tassurikkojen varalle; haavan puhdistusaine, sidetarpeet, vanu ja tassusuojus. Suojuksia voi ostaa lemmikkieläinkaupoista, eläinlääkäriltä tai sen voi itsekin neuloa pehmeästä nahasta.

Ennen ensimmäistä vaellusta on hyvä neuvotella eläinlääkärin kanssa muista koirasi mahdollisesti tarvitsemista lääkinnällisistä aineista tai varusteista.

Kesällä koira kuljettaa varusteensa kantolaukussa. Se on kaksi tai kolmiosainen laukkuyhdistelmä, joka kiinnitetään valjailla koiran lapojen kohdalle. Huomaa, ei selkään. Laukut asettuvat koiran molemmin puolin ja mahdollinen kolmas laukku niiden väliin, ylimmäiseksi. Laukkujen mahavyö kiristetään siten että pari sormea voidaan

kohtuudella työntää vyön ja mahan väliin. Laukkujen tulee asettua siten etteivät ne kuormattuinakaan haittaa koiran jalkojen liikkumista. Tähän voidaan vaikuttaa laukkujen yläosaan kiinnitetyllä erillisellä hihnalla.

Kuorma on pakattava laukkuihin huolellisesti siten että molemmin puolin on mahdollisimman saman suuruinen paino. Mahdolliseen kolmanteen laukkuun, siis ylimpään, tulee pakata vain jotain kevyttä, kuten pyyhkeitä. Pakkaa kaikki tavarat tiiviisiin muovipusseihin ja purkkeihin.

Talvella kulkevat varusteet parhaiten ahkiossa, jota koira vetää valjaisiin kiinnitetyillä aisoilla. Parhaiten soveltuu tarkoitukseen lasikuitulaminaattinen, kannellinen ahkio. Niitä myyvät hyvinvarustetut lemmikkieläinkaupat ja vaellustarvikkeita myyvät liikkeet. Alkuun voi tietenkin päästä vaikka muovisella lasten pulkalla, joka varustetaan aisojen kiinnityksellä. Aisat ovat tavallisesti materiaaliltaan joko rottinkia tai alumiiniputkea. Tärkeätä on että ne rakenteeltaan ovat sellaiset, etteivät ne kuormaa vedettäessä paina koiran kylkiä.

Ahkion pakkaamisessa on huomioitava, että painavat varusteet tulevat pohjalle ja kevyet vastaavasti pääliosaan. Pakattava tavara on myös suojattava mahdollisimman hyvin kosteudelta.

Avotunturin tuulen tai räntäsateen hyytävän vaikutuksen suojaksi saattaa olla tarpeen varata koiralle kokohaalarit. Ne voidaan valmistaa täysin tuulta ja vettä läpäisemättömästä materiaalista, koska koira ei hikoile ihon kautta. Tavallisin malli puetaan alakautta koiran ylle ja suljetaan vetoketjulla selästä. Laukkuja kantavalle koiralle tämä malli ei ole suositeltava, vaan vetoketjun tai tarrakiinnityksen tulisi olla vatsan puolella, poissa laukkujen alta. Tämän tyyppinen suoja on ehkä eniten tarpeen ruokatauoilla ja päivävaelluksen päätyttyä, leiritoimien aikana.

VAELLUS

Koira on perimältään vaeltava laumaeläin. Siksi se silmin nähden nauttii luonnossa kulkemisesta "pomokoirien" kanssa.

Asetukset ja säädökset asettavat kuitenkin koiran vapaalle liikkumiselle ymmärrettäviä rajoituksia.

– Poronhoitoalueella on koira aina pidettävä kytkettynä, varsinkin vasomisaikaan se on erityisen tärkeätä.

– Kansallis- ja luonnonpuistoilla on omat sääntönsä, joihin tulee tutustua ennen alueelle menoa.

– Kämpän säännöt saattavat kieltää koiran tuonnin, tai siellä on allergikkoja, varaudu majoittumaan muualle.

– Valtakunnan rajan ylitys ei ole yhtä mutkatonta koiran kanssa kuin ilman. Selvitä muodollisuudet hyvissä ajoin etukäteen (luvat, rokotustodistukset yms).

Ei koiran kanssa kulkeminen aiheuta pelkästään rajoituksia. Usein kun polku on päättynyt ihmissilmän näkemättömiin avokalliolla, on tarkkavainuinen ystävämme päättäväisesti ohjannut kulkumme tuota pikaa jälleen polun uuteen alkuun, tai polun haarassa osannut neuvoa useimmin käytetyn suunnan.

Koira on myöskin luotettava teltan tai rinkan vahti, jos joudut hetkeksi poistumaan näiden luota.

Vastaavasti tarvitsee koira eräin paikoin ihmisen apua. Purojen ylityksissä, jossa vesi ulottuu koiran vatsaan asti tai korkeammalle on koiran kulku aina varmistettava riittävän pitkällä tukevalla narulla, ettei virran paine vie sitä mukanaan. Pahoissa louhikoissa saattaa olla tarpeen poistaa koiralta kantamukset vahinkojen välttämiseksi.

Rohkea ja terveen itsetunnon omaava koira ylittää epäröimättä kantamuksineen kaatunutta puunrunkoa pitkin kuohuvan kosken, tai painuu pystysuoraa kurun seinää alas, jos siitä on isäntä tai emäntä mennyt. Innokasta koiraa joutuu yleensä kulkiessa hillitsemään.

Talvella saattaa sää katkaista kulun yllättävästi. Kun pehmenevä hanki vielä kantaa suksimiehen, se ei välttämättä kanna enää koiraa. Koiran kulku loppuu tällöin nopeasti. Jäljellä on vain kaksi vaihtoehtoa, joko leiriydytään siihen paikkaan odottamaan kantavaa keliä, tai koira siirtyy isännän ahkioon liftariksi.

Kulun aikana on säännöllisin välein tarkastettava koiran tassut. Kesäaikana saattaa jokin terävä kivi tms. viiltää koiran polkuanturaan haavan. Talvella taasen nuoskalumi usein paakkuuntuu varpaiden ja polkuanturoiden väliin, vaikeuttaen kulkemista. Karkea kevättalvinen hanki saattaa puolestaan hangata tassut veriselle. Edelläesitetyt tassuvaivat vaativat aina pikaisen huollon, ja mahdollisesti matkan radikaalin lyhentämisen.

KOIRAN HUOLTO

Vanttera koira pystyy vaivatta itse kuljettamaan kaiken vaelluksella tarvitsemansa varusteet ja muonan. Koiran vaellusruoka muodostuu lähinnä kuivalihasta, koiran kuivamuonasta sekä osasta isäntäväen ruokaa. Kuivaliha pitää aina hyvissäajoin ennen ateriaa elvyttää tilkalla vettä. Muutenkin koiralle tarjotun ruuan tulisi olla riittävän nestepitoista. Eläinlääkärit varoittavat ruokkimasta koiraa heti rankan päivävaelluksen jälkeen. Sopiva tasaantumisaika on tunnista puoleentoista. Tuo aika kuluukin tavallisesti leirin pystyttämisessä, ruuan valmistamisessa yms touhussa. Varaa myöskin mukaan joitain koiralle erityisen mieluisia herkkupaloja juhlistamaan retken huippukohtaa, tai nostattamaan mielialaa sen jostain syystä hiipuessa.

Juomavedestä ei suomalaisessa maastossa yleensä ole puutetta. Älä kuitenkaan tarjoa talviaikana vettä lämmittämättömänä.

Polkuanturoiden suojaamiseksi ne on hyvä rasvata päivittäin. Tähän tarkoitukseen on olemassa erityistä tassuvahaa, mutta esim lastenvoide NATUSAN sopii myös aivan hyvin. Mikäli tassu tai tassut haavaantuvat matkan aikana, on haava välittömästi puhdistettava ja desinfioitava sekä sidottava. Aseta varpaiden väliin vanutupot pehmikkeiksi ja suojaa tassu muutenkin vanulla, ennenkuin laitat siteen suojaksi nahkaisen tassunsuojan. Muista kiinnittää suoja tukevasti koiran jalkaan, jotta vältyt jatkuvalta kaiken uudelleen sitomiselta.

Helteisenä kesäpäivänä on useimmille koirille mieluisaa päästä tauolla uimaan puroon tai lampeen, tai kierittelemään jäämälumen laikulle.

Talvella saattaa olla tarpeen varata koiralle oma makuualustan palanen taukoalustaksi, ja teltassa yöpymistä varten.

LOPPU HYVIN, KAIKKI HYVIN

Selvä merkki vaelluksen onnistumisesta on, kun koira vihdoin autolle saavuttaessa vain vastahakoisesti suostuu siihen nousemaan, mutta sinne viimein mentyään nukkuu kylkeään kääntämättä koko kotimatkan.

Vaelluksen vaikutus näkyy vielä pitkään kotonakin, koiraa on näet vaikea vieroittaa isäntäväen sängystä, kun on nukuttu yhdessä monta yötä samoilla sijoilla "retkiluolassa".

Heikki Halonen

TIEHTUSIIDU

Tunturiuutiset palstan tilalla aloittaa uusi sarja. Vuosien aikana on saatu aineistoa Pekka Kokolta Oulusta. Suuret kiitokset Pekalle ja antoisia vaelluksia!

Aloitamme TIEHTUSIIDU - sivun, missä julkaistaan kaikenlaisia tunturiretkeilijöitä kiinnostavia pikkujuttuja: Kämppäkuulumisia, retkeilyreittejä, varustekehittelyä ja -uutuuksia, retkeilyniksejä jne. Piirrokset ja valokuvat ovat toivottavia.

AUTIOTUPA-ASIAA

Kilpisjärven rajavartioasema oikaisi edellisen tunturiuutisen tietoja.

Kuonjarjohkan autiotuvalla ei ole ollut vuosikausiin puhelinta (Metsähallituksen monisteessa oli väärää tietoa). Kämppä on nykyisin rähjäisessä kunnossa. Lumimyrskyllä kämpän ovisyvennys saattaa täyttyä ja puuvajan puut ovat lumessa ja siksi märkiä.

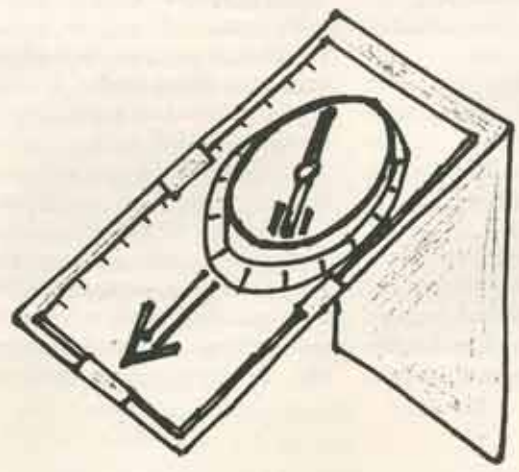
Taabman autiotupa on myös entinen rajavartioston partiomaja.

Nuorgamin ja Sevettijärven välillä ovat autiotuvat hyvässä kunnossa ja siistejä. Tupien seinällä on selvä ukaasi, että kelkkailijat eivät saa käyttää autiotupia kevättalvella klo 22.00 jälkeen. Inarilla olevissa autiotuvissa määräys on lievempi. Etusija yöpymisessä on hiihtoretkeilijällä.

KOMPASSITELINE TARKKAAN SUUNNISTUKSEEN.

Jokainen joka on tuntikausia hiihtänyt puuttomalla tunturialueella sumussa tietää, että vain erittäin tarkalla suunnassakululla kohde, kämppä tms. löytyy. Kun kiintopisteitä ei ole, on kompassi pidettävä aina esillä ja pohjoisnuoli haarukassa.

Jos väsää alumiinipellistä oheisen kuvan mukaisen kompassitelineen, vapautuu kädet hiihtämiseen sekä tasapainon ylläpitämiseen ja kompassi on aina esillä. Kompassitelineen voi asettaa vaikkapa ahkion vetovyön alle tai anorakin etumukseen ommeltuun "kompassitaskuun". Kompassin sijaitessa vatsan päällä pysyy suuntanuoli vakaana ja on nähtävissä lyhyellä silmäyksellä .

☆ ☆ ☆

OMPAHANVAAN-LAMPIA

Saarijärvellä on pieni lampi jonka nimi on Ompahanvaanlampi. Sen lisäksi Suomessa on vielä 187 887 järveä.

Suomen järvet ja saaret laskettiin 1980-1uvulla, peruskarttalehtien valmistuttua. Tulokset julkaistiin Suomen Kuvalehden erikoisnumerossa vuonna 1987. Tuloksissa on joitakin mielenkiintoisia Lappiin liittyviä tietoja.

Suomen suurin järvitiheys on Uutuanjoen vesistöllä (Vätsärin alueella). Järviä on 1360 kpl 100:11a neliökilometrillä. Tässä vesistössä on järviä tai lampia 3320 kpl, joista vain kuudellatoista on nimi. Tenojoen vesistössä on eniten järviä 23 770 kpl, mutta järvitiheys vain 470/100 km^2.

Suomen ja Norjan välisen rajan pituus on 716 kilometriä. Tällä rajalla on 120 järveä ja jokien järviallasta. Ruotsin vastaisen rajan pituus on 536 kilometriä ja siinä on 13 järveä, mm. Kilpisjärvi ja Kelottijärvi.

HULLUUTTA, TAI SITTEN EI...

Puolitaipaleen kämpän vieraskirjassa oli mielenkiintoinen parin vuoden takainen merkintä. Eräs etelä-afrikkalainen kirjoitti aikovansa kulkea Nord Kap'ista Gibraltariin. Kirjassa oli myös nimi ja osoite. Lähetimme kirjeen osoitteeseen ilman suurempia odotuksia ja yllättävän nopeasti tuli vastauskirje valokuvien kera.

Jean-Paul Van Belle oli todellakin juossut Nord Kap'ista Gibraltariin, eli Euroopan pohjoiskärjestä eteläkärkeen, 5459 km. Hän aloitti 13. syyskuuta 1993 ja oli perillä 20. tammikuuta 1994. Kaikkiaan aikaa kului 129 päivää 8 tuntia ja 15 minuuttia. Päivämatkat vaihtelivat 21 - 56 km:n välillä, ollen keskimäärin 42 km.

Koko juoksun ajan ilma oli ollut kylmä, lämpötilat vaihtelivat +12 - -5 °C välillä ja Ranskan läpi juostessa oli sattanut kolme viikkoa yhteen menoon.

Hänen vaimonsa oli kahden pienen lapsen (5 ja 2 vuotiaat) kanssa seurannut juoksua matkailuautolla ja kerännyt todisteita (vähintään kaksi nimikirjoitusta päivässä) pitkän juoksun edistymisestä. Tarkoituksena on saada tämä Euroopan poikkijuoksu Guinness'in ennätystenkirjaan. Mielenkiintoisia ja persoonallisia ihmisiä sekä vaikuttavaa ystävällisyyttä he olivat matkallaan tavanneet.

Juoksulla oli myös hyväntekeväisyystarkoitus. Useissa Euroopan sanomalehdissä (25:ssä) kirjoitettiin juoksusta ja samalla tehtiin tunnetuksi Etelä-Afrikan lisääntyvää tuberkuloosiongelmaa.

Juoksusta Jean-Paul kirjoitti sen olleen ainutlaatuinen kokemus ja valtava elämys. Toiste hän ei sellaiseen ryhdy, koska se ei enää olisi elämys. Vaikuttavinta matkalla oli havaita lasten varttuminen ja perheen lähentyminen. Yhteinen kokemus avarsi näkemään, mitä rakkaus on.

Hatunnoston arvoinen suoritus, mutta ärsyttävää on, että ne joille olen tästä asiasta kertonut, ovat kommentoineet suomalaiselle tyypillisesti: -hulluja on monenlaisia!

Onko sellainen ihminen hullu, joka haluaa rikastuttaa elämäänsä ja hankkii ainutlaatuisia kokemuksia? Miksei saa juosta sataa kilometriä päivässä, jos siitä nauttii eikä aiheuta elimistölleen vaurioita? Tarkkailkoon joku kukkasia, jos tuntee itsensä siten onnelliseksi ja annetaan toisen juosta vaikka tunturista tunturiin, jos hän on siitä onnellinen. Ja voipa olla, että tunturien juoksija kokee paljon enemmän. Ihminenkin on vielä osa luontoa. Oman kehon ja psyyken tarkkaileminen on myös luonnontarkkailua. Voisi tehdä hyvää useimmille ihmisille.

Latutoiminnassa yllättävän yleisesti suhtaudutaan kielteisesti kaikkeen sellaiseen toimintaan, mihin kaikilla ei ole mahdollisuutta. 'Jos minä en pysty vaeltamaan 30 kilometriä päivässä, ei sitä saa muutkaan tehdä!' Kaikkien pitäisi olla samanlaista tasapäistä laumaa. Tosiasia kuitenkin on, että ns. huiput kehittävät ja vievät harrastusta eteenpäin ja kovakuntoisin joutuu tekemään likaisen työn.

Mikä suunnaton ero on tunturikerholla ja alppikerholla! Tunturikerhossa ei saa pitää esitelmää ainutlaatuisista ja antoisista ns. 'hurjista vaelluksista'. Alppikerhossa sensijaan nuoriso ahmii silmät pyöreinä toisten huimia huippujen valloituksia.

Matti Rekola

VAELLUSPOLUILTA

Kun kaupasta ei löytynyt mitään

Satuinpa kerran kevättalvella näkemään, kuinka eräästä Lapin kyläkaupasta ei löytynyt mitään ja asiakas joutui tekemään turhan kauppareissun kymmenien kilometrien päästä.

Keskellä kirkasta päivää kahautti poromies kelkalla kaupan ovelle. Poronnahkapeski päällä ja suopunki olalla astuttiin sisälle kauppaan ja peremmälle! Ensin juomapuolelle. Jaffa-pullosta nirskautettiin korkki auki ja puolet sisällöstä kurkusta alas.

Seuraavaksi kylmätiskille, missä erilaiset makkarat olivat valmiiksi hinnoiteltuna muovikääreissään. Siitä vaan iso makkaran köntti käteen, leukulla muovikääre näppärästi kiertäen irti ja paksu siivu rasvaista makkaraa suuhun. Ei tainnut olla makuun sopivaa, kun makkara laitettiin pois ja otettiin toisenlainen. Sille kävi samoin; kääre pois, paksu siivu suuhun ja pötkö takaisin. Jaffa-pullo tyhjennettiin palan painikkeeksi.

Vielä pari kierrosta kylmätiskien ympäri valikoimia tarkastellen ja sitten kassalle. Kassan läpi kiiruhtaessaan asiakas totesi vain:

- Mie en löytänyt mittään...

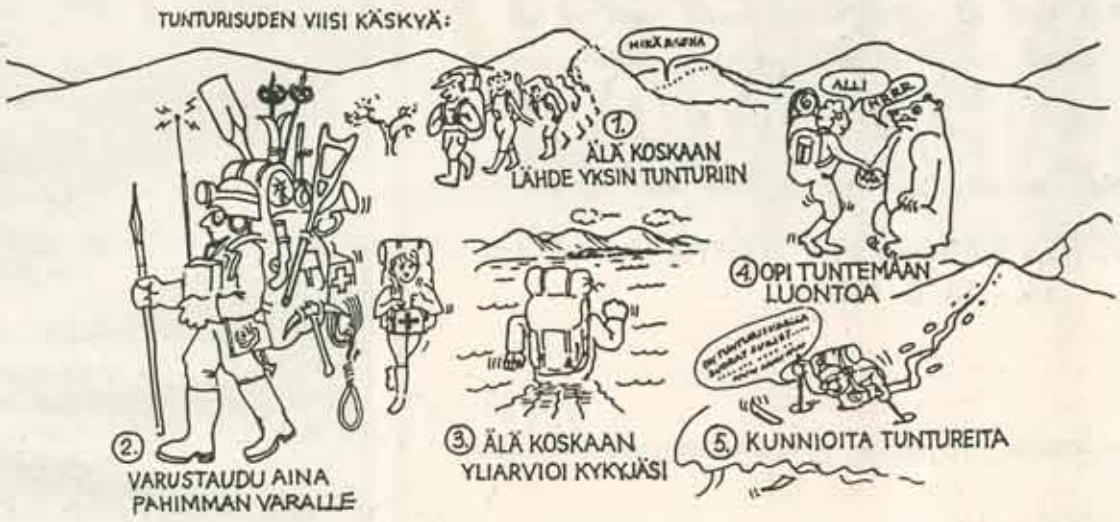
Matti Rekola

Talvipäiville jääneitä tavaroita:

kahdet nahkahanskat ja pussi, jossa puukko ja kompassi.

Periä voi os. Raili Partanen Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio, puh. 971-282 4427.

VAIKEUKSIA ERÄMAASSA . . .

"Ilman kirvestä", ihmetteli kaverini. Oikea erämies ja kuuluisan A. E. Järvisen sauvomies Rovalasta. Päivä oli pitkällä, siirtäessäni jotenkin haluttoman ja huono-oloisen tuntuisena varusteita autosta reppuuni. Yö oli mennyt edesmenneen ystäväni Maurin luona Haapanan kämpällä. Ja jälleennäkemisen riemusta, hieman liian perusteellisesti. Punnitsin kirvestä ja mehua täynnä olevaa termospulloa kädessäni ja ajattelin; molempia en kyllä kanna. Minullahan on vain kesäpussikin ja tarkoitus kämpissä yöpyä.

Parin päivän takainen lumisade oli muuttunut pakkaseksi. Sivuhaaran jälkeen alkoi umpinen ja huokasin; sitä taitaa riittää koko viikoksi. Tunsin heti, että nyt homma ei toiminut. Hiki virtasi, mutta heikotti kummasti ja janotti koko ajan. Paljon myöhemmin saavutin autiotuvan. Ruoka jäi syömättä ja suuttuneena itseeni, lähdin puskemaan eteenpäin. Onhan siellä laavulla kirves ja kuunsirppikin taivaalla, ajattelin. Tunnin päästä oksensin ensi kerran, mutta sinnikkäästi laahustin eteenpäin. Laavulla tein tulet ja tunsin reipastuvani, teen ja näkkileivän avulla ja varsinkin siellä ollut kelkan jälki nosti mielialaani. Kylmä puisteli kuitenkin oudon tehokkaasti, ja aika nopeasti sain itseni jälleen suksille. Petollisen reippaasti painelin kelkan jalkeä; ja niin se vaan tapahtui ...

Hieman myöhemmin kaikki tuli taas ulos, ja kylmä oli. Ainoa keino oli mennä vain eteenpäin ja senhän minä osasin. Tämä mies ei kuulkaa välille jää, kun kerran on lähtenyt. Mikä tässä kelkan jäljellä.

Yöllä olin lopussa. Termospullo oli tyhjentynyt ajat sitten ja janotti kauheasti. Vielä vaan eteenpäin. Ja myöhemmin .. mitä ihmettä! Jälki kääntyi siististi aidalta pois. Ei voi olla totta, ainahan ne aidan viertä ajavat. No mennään sitten umpista. Mutta ei ollut miehestä siihen. Ja oli pakko saada juomista. Pimeässä kuusikossa kahlasin alaoksien perässä ja... Saapas "vaan" irtosi. Hölmistyneenä otin suksen käteeni. Niitti poikki. Ja niin meni myös tunturisudelta "filmi poikki", kun tajuntaani iski miten paljon pulverilunta minun ja maantien välissä on. Sain sentään pienet tulet tehdyksi ja siinä istuin, keittimen kahva kädessä sulattaen lunta kattilaan..

Kuin joku survival-mies. Sellainen jolle nauraa näissä erämaissa jäätyneet kynttiläkuusetkin. Reppu täynnä tarpeettomia tavaroita. Ei edes sangallista kattilaa. Kirveestä ja laavuvaatteesta puhumattakaan. Ja pakkanen kiristyi koko ajan. Tunsin itseni tosi hölmöksi. Miehellä on takana paljon Lapin jänkiä ja tuntureita. Tämä ei voi olla totta...

Vähitellen sain kootuksi itseni. Huomasin, että eräsiteeseen saa helposti hihnalla mäystimen. Mutta missä ihmeessä olen? Aita .. aita .. voi veljet, eihän se ole edes puuta. Lanka-aitahan se on. Mitä ihmettä. Ja silloin "erämies" viimeinkin nöyrtyi eli kaivoi kompassin kiltisti käteensä. Sehän menee länteen. Meni aikaa uskoa se todeksi. Mutta luihin ja ytimiin tunkeutuva kylmä auttoi kummasti. Ja niin tein ainoan kunnon päätöksen sillä reissulla. Takaisin omaa latua. Mitään muuta mahdollisuutta ei ole.

Pakko jaksaa. Ei kertaakaan suksia jalasta, ja pystyssä on oltava koko ajan. Pimeät kuusikot olivat pahimpia. Vain viime hetkellä väliin saatu kintas pelasti silmäni. Vähitellen pimeys hiipui aamuksi. Ja hoipuin eteenpäin. Vain lumesta sulatettua vettä mahassa ja olo heikko kuin kissanpennulla. Laavulla ryömin märkänä pussiini. Ja heräsin horkassa hetken päästä. Pakokauhu; pussin vetoketju ei aukea. Rauhoituin ja kyllähän se siitä. Jäätyneet saappaat kuin kiveä. Juoksin kuin hullu upottavassa hangessa. Sitten pieni nuotio ja taas suksille. Vain kuusi-seitsemän kilometriä jäljellä, sen tiesin. Loppumatka meni puoleksi kontaten. Aina kaatuessani rinkka hautasi kasvoni hankeen. Ja siellä oli myös ylpeyteni. Autiotuvalla sammuin kylmään kämppään. Lopulta sain tulet ja saappaat jalasta, ja toisen jalan veriset sukat. Varpaankynnet lähtivät kaikki juhannukseen mennessä.

Sillä reissulla opin paljon lisää eikä vähiten itsestäni.

Mutta pahinta on kun ..

Poromies pysäyttää kelkkansa kauemmas ja vain valkoiset hampaat välkkyy ruskeassa naamassa. "Hei Pohjanmaan mies. On siellä kirves laavulla, niin voit sinäkin retkeillä" Ja voi sitä iloista pilkettä silmäkulmassa.

Kovin olis tylsiä kairojen miehen jutut, ilman meitä etelän turisteja. Myöntäkää edes se.

Nimimerkki **"tunturisusi"**

"Muista!
Vaeltajan ensimmäinen
etappi on aina
Forum."

LASSIN RETKIAITTA

PALVELEVA LASSI
MYY VAIN LAATUA!

Sibeliuksenkatu 17, 04400 Järvenpää
Puh. (90) 292 2032
MA-PE 10-18, LA 9-14

FORUM Kukontori, 00100 Helsinki
Puh. (90) 612 1600
MA-PE 9-20, LA 9-17

Tunturiladun KESÄPÄIVÄT

SINISTEN AJATUSTEN KAINUUSSA, HYRYNSALMELLA
11. - 13. 8. 1995

OHJELMA:

Perjantai 11.8.

Tule vaikka jo perjantaina, myöhäänkin. Viiri on nostettu tankoon ja sauna on lämpimänä.

Lauantai 12.8.

8.00 –	Aamupala
12.00	Avajaiskahvit
12.30	Lähtö Kaunislehtoon ja Hallan Jääkäripirtille Luontopolku ja Suunnistusrata ovat käytettävissä
16.00 –	Lauantaipuolinen
20.00 –	Iltaohjelma Sauna on lämmin koko päivän ja illan.

Sunnuntai 13.8.

7.00 – 9.00	Aamupala
9.00	Aamuhartaus
9.30	Kerhojen välinen kisailu Luontopolku ja suunnistusrata ovat käytettävissä
12.00	Sunnuntailounas ja lähtökahvit
13.00	Viirinlasku ja lähtölaulu

Osallistujilla on mahdollisuus tutustua perinteidentaitajan Kalle Juntusen opastuksella raudan valmistamiseen järvimalmista Kaunislehdon talomuseon alueella. Kalle Juntunen on kesä kesän jälkeen rakentanut rautahyttejä ja selvittänyt kokeilemalla unhoonjäänyttä raudan valmistamisen taitoa. Reino ja Yrjö opastavat patikoijat Hallanukon Jääkäripirtille. Pentti on luvannut opastaa lapsia puukon käyttötaidossa ja näyttää, mitä puusta puukolla voi tehdä. Luontopolku kiertelee läheisellä mäntykankaalla. Suunnistusradan rastit odottavat yksin, kaksin tai porukalla liikkujia.

Iltanuotiolla laulamme kuutamolle.

Ajo-ohje Nuottikylään

HINNAT:

Osallistumismaksu	40 mk
Aamupala	25 mk
Lauantaipuolinen	35 mk
Sunnuntailounas	40 mk
Hinnoissa arvonlisävero	

Osallistumismaksu sisältää tulo- ja lähtökahvit, majoittumisen omissa majoitteissa tai lattiamajoituksen sisätiloissa ja mahdollisuuden saunomiseen joka päivä.

Ennakkoilmoittautumiset toivotaan ruokailun järjestämisen vuoksi heinäkuun 31. päivään 1995 mennessä. Anja Mustonen Erätie 20 as 15 87200 Kajaani puh. 986-627946 Raimo Pahkala Honkakatu 10 87100 Kajaani puh. 986-637009

Olet tervetullut ilman ennakkoilmoittautumistakin nauttimaan yhdessäolosta ja sinisten ajatusten maisemista.

TERVETULLOO

Tunturikerho OKTA

TOIMINTAMUISTIO

1995	
12.-14.5. ja 2.-4.6.	Kavtsin eräretkeilykurssi
9.-11.6.	Ulko-Tammion retki (ks TL 1/95
30.6.-2.7.	Suomen Ladun leiripäivät
Viikko 27	Puutalkoot Susi-Kiisalla
11.-12.8.	Tunturiladun kesäpäivät ja ylimääräinen kokous Hyrynsalmella (ks ilmoitus)
15.8.	Tunturiladun 3/95 aineiston viimeinen jättöpäivä
30.8.	Susianomusten viimeinen jättöpäivä susivaliokunnalle
2.-9.9.	Njealljen kerhoviikko Susikyrössä
9.-16.9.	Kumpen ruskaviikko Susi-Kiisalla
13.-15.10.	Syyskokous ja susiaiset Partaharjun toimintakeskuksessa Pieksämäellä
15.12.	Tunturiladun aineiston viim jättöpäivä
1996	
19.4.	Juhlavuoden hiihtovaellusten kohtaaminen Muotkan Ruoktussa
14.9.	Juhlasusiaiset Susikyrössä
9.11.	Syyskokous ja 50-vuotisjuhla pääkaupunkiseudulla

Kavtsin bussilla

SUOMEN LADUN LEIRIPÄIVILLE

NURMEKSEEN 30.6.–2.7.95

Lähtö Helsingistä perjantaina 30.6.1995 klo 18.00. Reittinä Helsinki–Kouvola–Mikkeli–Varkaus–Kuopio–Nurmes ja matkan varreltakin otamme mukaan sopimuksen mukaan. Paluumatkalle lähdetään päättäjäisten jälkeen sunnuntaina 2.7.1995.

Matka järjestetään vain mikäli riittävästi lähtijöitä ilmoittautuu 12.6.1995 mennessä: Jorma Alapuranen puh. 90-5120 378 tai Hannu Maula puh. 90-743 246.

SUSIAISET 1995

Syksyn -95 susiaiset ja Tunturilatu ry:n syyskokous pidetään Pieksämäellä Partaharjun Toimintakeskuksessa 14.-15. päivä lokakuuta.

Syyskokous lauantaina 14. päivä kello 14. (Tapahtumapaikalle voi saapua jo perjantaina.)

Partaharjun Toimintakeskus tarjoaa eritasoista majoitusta ja ruokailupalveluita varsin kohtuulliseen hintaan.

Päivien ohjelmasta koitamme tehdä kaikkia tyydyttävän. Tarkemmin kerhokirjeissä ja erillisessä tiedotteessa.

Tiedustelut ja ilmoittautuminen 30.9.-95 mennessä os. Ritva Kylliäinen Koskikatu 10. 50100 Mikkeli puh. 955-164 976 tai Esko Sepponen Sammalkuja 8. 76 120 Pieksämäki puh. 958-482 941.

TERVETULOA **Tunturikerho Njeallje**

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n ylimääräinen kokous pidetään lauantaina 12.8.1995 kello 18.00 alkaen Hyrynsalmen Nuottikylän koululla.

Kokouksessa käsitellään vuoden 1994 tilinpäätösasiat..

Tervetuloa JOHTOKUNTA

Hei jäsen!

Olethan muistanut maksaa jäsenmaksusi vuodelle 1995. Tunturiladun jäsenmaksut vuodelle 1995 ovat:

I perheenjäsen	80,-	Lapset alle 16 vuotta	5,-
II perheenjäsen	40,-	Ainaisjäsen	1200,-

Jäsensihteeri

Jäsenvero kasvaa

Suomen Ladun kevätliittokokous päätti korottaa jäsenveroa 10 mk:lla/varsinainen jäsen.

Retkeilytoimikunnan järjestämä

"Kesä Tulee Lappiin" Viikko

10-17.6.-95 Susi-Talaksella.

Ilmoittautuminen 31.5. mennessä

Raili Partaselle os: Taivaanpankontie 21 D 36, 70200 Kuopio, puh. 971-282 4427.

RETKIVAELLUS KARHUN-KIERROKSEN POHJOISPÄÄSTÄ JUUMAAN
15.9.-22.9.1995

Yhteyshenkilöt:
Pentti Lehtinen, Markkulantie 121 B 52, 20320 TURKU 32, p. 921-248 5457